

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension. (Om forhøjelse af invalide- og folkepensionsbidrag).

(Lovforslaget (nr. 110) findes i tillæg A. sp. 905, fremsættelsen i tidenden sp. 2951).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 6 og 7 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om særligt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

(Lovforslaget (nr. 111) findes i tillæg A. sp. 901, fremsættelsen i tidenden sp. 2952).

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om den offentlige sygeforsikring.

(Lovforslaget (nr. 112) findes i tillæg A. sp. 881, fremsættelsen i tidenden sp. 2953).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Niels Mørk: Det første af de tre lovforslag, som her er til behandling, forslaget om forhøjelse af invalide- og folkepensionsbidraget, er et forslag, som ikke syner af ret meget, men i virkeligheden er det betydningsfuldt. Det er et lille lovforslag, som med tiden kan få en stor virkning i retning af at skabe økonomisk tryghed i alderdommen. Med dette lovforslags gennemførelse tages der et afgørende skridt hen imod indførelse af en almindelig folkepension for alle uanset de pågældendes indkomst, et skridt hen imod en ordning, der ikke økonomisk straffer den medborger, som selv vil gøre en indsats for at skabe tryghed i alderdommen, enten det så sker ved arbejde eller ved opsparing. Dertil kommer, at man, når reformen til sin tid gennemføres, samtidig giver plads for den efterlønnsordning på arbejdsmarkedet, som den højtærede socialminister i forbindelse med helhedsløsningen har lovet at fremsætte lovforslag om.

Uden at komme nærmere ind på den for nylig afgivne betænkning om almindelig folkepension, som er udsendt til offentligheden — det vil der blive rig lejlighed til,

når lovforslaget herom til sin tid fremsættes — vil jeg dog gerne henlede opmærksomheden på den i betænkningen afgivne særudtalelse, afgivet af regeringspartierne repræsentanter i kommissionen. Deraf fremgår det, at en almindelig folkepension ikke bør gennemføres uden en samtidig forbedring af karene for de pensionister, som kun har pensionen at leve af. Med den højtærede formands tilladelse vil jeg gerne citere denne udtalelse; den står i betænkningens 5. afsnit, side 37, og lyder således:

„Niels Mørk og Grethe Philip udtaler:

Da en afvikling af indtægtsreguleringen ikke i sig selv vil forbedre ydelserne til de folkepensionister, der oppebærer fuld folkepension — ligesom de heller ikke vil blive berørt af en eventuel efterlønnsordning på arbejdsmarkedet — ønsker vi at fremsætte følgende særudtalelse:

- 1) De nugældende alderstillæg forhøjes væsentligt, ligesom aldersgrænsen (80 år) eventuelt nedsættes.
- 2) Der ydes folkepensionisterne tilskud til sygekassekontingent.
- 3) Der ydes en form for boligtilskud til de folkepensionister, som ikke bor i de særlige pensionistboliger.

For sidstnævnte ydelse bør der måske fastsættes en indtægtsgrænse.

Finansieringen foreslås ved en forhøjelse af folkepensionsbidraget — ud over den forhøjelse på 1 pct., som afskaffelsen af fradragsreglerne betinger.

Endvidere går vi ind for, at foranstaltningerne med henblik på pleje og omsorg for ældre — enten i egne hjem eller i plejehjem — udbygges.“

Mere skal jeg ikke sige om denne betænkning. Jeg kan i øvrigt selvfølgelig tilslutte mig bestemmelsen i lovforslaget om, at det provenu, som indkommer ved denne forhøjelse af bidraget, holdes uden for statens øvrige indtægter og bindes i en fond.

Jeg vil gerne takke den højtærede socialminister for, at loven nu ændres således, at de befolkningsgrupper med lave indkomster, som hidtil har været fritaget for at betale invalide- og folkepensionsbidrag, også fremtidig fritages for denne forpligtelse.

Jeg skal med disse bemærkninger på mit partis vegne anbefale lovforslaget til hurtig vedtagelse.

Om det andet lovforslag, som vedrører

[Niels Mørk.]

tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister, vil jeg gerne sige, at vi i mit parti finder, det er rimeligt og naturligt, at pensionisternes kår forbedres i takt med lønforbedringerne på arbejdsmarkedet. De i lovforslaget indeholdte tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister på 15 kr. månedlig til ægtepar og 10 kr. til enlige samt forhøjelsen af lommepengebeløbet på alderdomshjem er jo en direkte følge af de lønstigninger, som de lavtlønnede på arbejdsmarkedet vil opnå i henhold til regeringens forslag herom under helhedsløsningen, altså i henhold til de lovforslag, vi behandler her i disse dage.

Tillæggene foreslås udbetalt fra 1. april 1963 sammen med de to dyrtidstillægsportioner, som pensionisterne er berettigede til fra 1. april, plus det sidste tillæg, der vil komme til udbetaling i købstæder og på landet i kraft af zoneudligningen. Det betyder, at et ægtepar på landet fra 1. april vil få pensionen forhøjet med i alt 50 kr. månedlig, nemlig 35 kr. for zoneudligning og dyrtidsregulering plus de 15 kr., som er i overensstemmelse med det forslag, vi behandler her. En enlig på landet vil få i alt 32 kr. mere end nu pr. måned. I købstæderne vil et ægtepar få 41 kr. mere, en enlig 26 kr. mere. I hovedstaden vil der kun blive tale om to dyrtidsportioner og så det foreslåede tillæg. Her vil et ægtepar få 34 kr. mere i pension og en enlig 22 kr. Jeg tror godt, man med en vis ret kan sige, at disse forbedringer af pensionerne, ikke mindst på landet og i købstæderne, er betydningsfulde. De vil utvivlsomt være en kærkommen hjælp for mange af pensionisterne.

Til slut vil jeg om dette lovforslag kun sige, at jeg har bemærket, at ministeren i sin fremsættelsestale har lovet, at der vil blive fremsat lovforslag om yderligere forbedringer for pensionisterne til næste år i overensstemmelse med helhedsløsningens bestemmelser om forbedringer af lønningerne på arbejdsmarkedet. Jeg er helt enig med ministeren i, at lovforslag om næste års tillæg til pensionisterne ikke kan fremsættes, før arbejdsmarkedets parter, som det er anført i forbindelse med helhedsløsningen, har fordelt de beløb, som stilles til rådighed. Jeg kan med disse ord også anbefale dette lovforslag til en hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Med hensyn til det sidste lovforslag, lovforslaget vedrørende sygeforsikringen, er de vigtigste ændringer så givet ændringerne omkring dagpengeordningen og ændringerne omkring fortsættelseskasserne. Det er ændringer, som den højtærede socialminister allerede i efteråret bebudede at han ville fremsætte lovforslag om. Jeg vil gerne gøre nogle få bemærkninger om de ændringer, som jeg mener er de vigtigste.

Den forhøjelse, der foreslås af dagpengetaksterne, er meget hårdt tiltrængt, og det samme gælder lempelsen i karenstiden, som vil være til fordel for de langvarigt syge. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg — og jeg tror også, jeg kan sige mit parti — meget gerne havde set, at forhøjelsen af dagpengene var blevet større, og at forholdelserne var trådt i kraft noget tidligere end foreslået. Ligeledes ville det have været af betydning for de sygdomsramte, hvis lempelsen i karenstiden var blevet ført overens med reglerne i ulykkesforsikringsloven, hvorefter alle, der har været syge over — så vidt jeg husker — 10 dage, får udbetalt dagpenge fra den første sygedag. Jeg er imidlertid klar over, at situationen i dag gør, at der også på dette område må vises mådehold, og så har man selvfølgelig lov til at håbe, at der ved næste revision til sin tid af sygeforsikringsloven kan nås mere på de områder, jeg lige har nævnt.

Det samme kan jeg vel sige om den gældende ordning med de frivillige dagpenge. Dagpengetaksterne her er jo de samme som dem, der er gældende for lønmodtagernes dagpenge. Disse to dagpengetakster følges ad, som loven er i dag, og vil også gøre det efter vedtagelsen af de foreslåede ændringer. Men karenstiden i de to dagpengesystemer er meget afvigende. Jeg tror, det af mange grunde, bl. a. også for at skabe tilslutning til den frivillige dagpengeforsikring, ville være en fordel, hvis man kunne gøre karenstiden ens for de to systemer.

Ændringen, hvorefter der ikke mere skal foretages fradrag i dagpengebeløbet for ikke-forsørgere under ophold på sygehus, er en god ting, som jeg hilser med tilfredshed. Det har for mange medborgere forekommet at være en urimelighed, at ikke-forsørgere, som yder et bidrag af samme størrelsesorden som forsørgere, ikke hidtil har kunnet få de samme rettigheder som disse.

[Niels Mørk.]

Det er sandsynligt, at den ændring, som her er foreslået, vil kunne stimulere tilgangen til den frivillige dagpengeforsikring.

Også den nye bestemmelse om, at der nu kan oppebæres en samlet dagpengehjælp under sygdom på op til ni tiendedele af arbejdsindtægten, er et stort fremskridt. Som den nuværende bestemmelse er affattet har den i visse tilfælde virket som en spærrebom for ønsket om at dække sig ind under sygdom.

Jeg vil gerne i forbindelse med denne ændring rejse det spørgsmål, om der nu eller senere kan gives de medlemmer, som er under lønmodtagersikringen, mulighed for at tegne sig for frivillige dagpenge i sygekassen. Samfundsmæssigt må man vel se sådan på det, at det kun kan være en fordel, at befolkningen i sygdomstilfælde sikrer sig så godt, så stærkt som muligt i økonomisk henseende.

Der gives nu også efter de foreslåede ændringer enkepensionisterne adgang til at oppebære lønarbejderdagpenge under sygdom. Det vil selvfølgelig ikke mindst være af betydning for yngre enker, som jo i mange tilfælde har arbejde ved siden af pensionen. Det er efter min opfattelse et socialt fremskridt for disse medborgere, at de kan komme ind under dagpengesikringen.

Til sidst har jeg et spørgsmål, som det ligger mig ret stærkt på sinde at få rejst ved denne lejlighed, selv om jeg ikke er så optimistisk at tro, at spørgsmålet kan klares i den nuværende situation. Det drejer sig om speciallæger. I sygeforsikringslovens § 11 er det fastsat, at sygekasserne skal yde lægehjælp ved anerkendt speciallæge efter nærmere fastsatte bestemmelser. Ved lovens vedtagelse i sin tid blev det henstillet til den højtærede socialminister at arbejde videre for en udbygning af speciallægehjælpen.

Fra det af socialministeren i den anledning nedsatte udvalg med repræsentanter fra sundhedsstyrelsen, fra lægeforeningen og fra sygekasserne foreligger der nu en henstilling om, at der skabes hjemmel for ydelse af et yderligere statstilskud til sygekasserne til dækning af halvdelen af kassernes udgifter til speciallægehjælp til A-medlemmer i tilfælde, hvor der mellem

sygekasser og læger er indgået overenskomst om ydelse af en sådan hjælp.

Jeg er godt klar over, som jeg allerede har sagt, at det i den givne situation er svært at skaffe midler til et øget statstilskud, men en udbygning — det vil jeg gerne understrege — af sygekassernes speciallægehjælp vil i en del tilfælde kunne give besparelser for sygehusene. I en række tilfælde ville det være unødvendigt at belaste sygehusene og sygehusenes læger og at udbygge sygehusafdelingerne, hvis staten medvirkede til billiggørelse af hjælpen hos de privat praktiserende speciallæger. Staten yder jo et meget betydeligt tilskud til sygehusbehandlingen. Hvis et tilsvarende tilskud blev ydet til speciallægehjælpen hos de privat praktiserende speciallæger, kunne man derigennem aflaste sygehusene og nedbringe sygehusudgifterne.

Efter de foreliggende oplysninger kan sygehusbehandlingen i visse tilfælde være temmelig tidsrøvende. Der kræves ofte flere forundersøgelser, når en patient henvises til sygehuset, end når henvisningen sker direkte til en anerkendt speciallæge. Ved en udbygning af speciallægehjælpen skulle der være mulighed for også at spare medlemmernes tid. Med de nuværende dagpengesatser og selv med de foreslåede forhøjelser vil medlemmerne få et betydeligt løntab, når de må holde sig væk fra arbejdspladsen på grund af sygdom og de skal søge læge — mange gange på grund af sygdom, som faktisk kun kræver ambulans behandling, hvis det var muligt at gennemføre den hos praktiserende speciallæger. Det er jo sådan, at jo hurtigere, jo effektivere behandlingen er, jo mindre tab lider de syge.

Jeg vil gerne henstille til den højtærede minister, at han ser på dette spørgsmål og ved given lejlighed tager det op til overvejelse og undersøgelse.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale også dette lovforslag til hurtig vedtagelse i det høje ting.

Søren Andersen: Jeg vil i de bemærkninger, jeg nu kommer med, holde mig til lovforslaget om særligt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold

[Søren Andersen.]

og lovforslaget om forhøjelse af invalide- og folkepensionsbidraget. Jeg vil altså beskæftige mig med to af de tre lovforslag, der er til behandling sammen. Derimod vil min partifælle, det ærede medlem hr. Peter Larsen, beskæftige sig med lovforslaget om forhøjelse af sygedagpengehjælpen.

Under hensyn til den økonomiske situation og de bemærkninger, mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Axel Kristensen, gjorde i går, vil jeg gerne sige, at når man på trods af den økonomiske situation og de forhold, den hviler i, alligevel mener, at der er mulighed for visse løntillæg til de lavestlønnede, og man også fra mit partis side erkender, at der må gives visse sociale ydelser, må man betænke, at det er en kendsgerning, at de, hvis forhold vi behandler i disse lovforslag, nemlig folke- og invalidepensionister samt enkepensionister, og endelig de, der må leve af forsorgslovens ydelser, hører til samfundets lavest lønnede — eller det er vel rigtigere at sige, at de har de laveste indtægter.

Det er ikke muligt her ved første behandling nøjagtigt at vurdere, om størrelsen af de tilskud, som lovforslaget giver de nævnte kategorier, er rigtig. Tilskuddene lægges som bekendt oven på den ydelse, der allerede blev givet i forsørgerens samtillæg til de befolkningsgrupper, man var enig om skulle holdes skadesløse for omsætningskattens virkning.

Jeg skal blot beklage, at man aldrig har tid til de fornødne revisioner af de love, hvortil vi nu behandler lovændringsforslag, men bestandig supplerer med nye ydelser, hvilket jo gør administrationen vanskeligere. Jeg må måske have lov til at sige, at det i nogen måde er medvirkende til at forfuske pensionstanken eller i hvert fald gøre den uklar.

Selv om det ikke altid er vore synspunkter, der er i overvægt, måske heller ikke i disse spørgsmål, har vi så stærke traditioner på det sociale område, at alene dette gør, at vi giver tilsagn om en velvillig behandling af nævnte lovforslag i det kommende udvalg.

Lad mig dernæst kaste blikket på det andet lovforslag, forslaget om en forhøjelse

af folkepensionsbidraget med $\frac{1}{2}$ pct. Dette lovforslag har sin oprindelse i den kommission, der har arbejdet i et års tid med problemerne om ophævelse af folkepensionens fradragsregler.

Jeg vil tillade mig at gøre nogle principielle bemærkninger om forholdene omkring disse fradragsregler. Det var ikke mindst på venstres foranledning, at der i forbindelse med folkepensionsloven i 1956 gennemførtes en mindstepension udgørende en fast procent af gennemsnitsindtægten her i landet, en mindstepension, som alle kan erhverve uanset indtægt. Det er vist ikke helt forkert, nej, det er rigtigt, at sige, at uanset, at man gav pensionerne i det samlede lovkompleks, mindstepensionen og den indtægtsregulerede pension, navnet folkepension, så er den egentlige spire til en folkepension nævnte mindstepension, som enhver kan erhverve uanset indtægten art og størrelse. Hvis der ved udregningen af folkepensionen sker fradrag for indtægt, enten den rinder af rente af formue eller selvpensionering — det er i og for sig ligegyldigt, for i begge tilfælde ligger der i almindelighed bag disse indtægter arbejde, sparet forbrug — eller der er tale om arbejdsindtægt, er det jo ganske givet, at dette er uheldigt for et samfund.

Det er jo i øvrigt sådan, at den gruppe af mennesker, for hvilke der sker sådanne fradrag, og som man har benævnt selvpensionister, jo i al almindelighed har om ikke de vanskeligste kår, så i hvert fald stærke ubehageligheder ved den inflation, som vi oplever her i samfundet. Der er jo en kolossal forskel på penge skabt gennem opsparing, som er sat ind på rente på forskellig måde, og penge placeret på anden måde. Vi har derfor aldrig tabt det mål af sigte: en folkepension, lige og almindelig, og en folkepension, som alle kan erhverve. Vi nåede et skridt fremad, da den højtærede socialminister i november 1961, efter at mit parti gentagne gange havde rejst sagen, også her i salen, lovede at nedsætte en kommission med henblik på fradragsreglernes endelige ophævelse. Nu endelig syntes frugten moden til at plukkes. Nu indså man endelig under indtryk af voksende forbrug, for lille kapitaldannelse, at opsparingen ville kunne fremmes, hvis man ophævede folke-

[Søren Andersen.]

pensionens fradragsregler, de fradragsregler, som vi længe har set i højeste grad er opsparringsfjendtlige. Vi har talt meget om det, men erkendelsen blev efterhånden almindelig, og den gamle regel har jo gyldighed, at omend erkendelsen kan komme sent, så kommer den, og det er vi naturligvis glade ved.

En kommission nedsattes med henblik på disse fradragsreglers ophævelse, hvilken måde det skulle ske på, hvordan finansieringen skulle finde sted. For ikke længe siden har kommissionen afgivet en betænkning, i hvilken det siges, at der er bred, almindelig enighed om, at der bør gennemføres en almindelig folkepensionering med en tilgangsalder på 67 år for mænd og kvinder, dog med det forbehold, at kvinder fra 62 til 67 år, som er gift med en folkepensionist, ikke mister og i det hele taget kan erhverve den almindelige folkepension og erhverve den uden fradrag. Fradragsreglens ophævelse skulle ske i forbindelse med en forhøjelse af folkepensionsbidraget på 1 pct. Man pegede på to former for overgang. Enten gennem gradvis forhøjelse af det fradragsfrie beløb og i takt med denne forhøjelse en tilsvarende forhøjelse af folkepensionsbidraget — dette skulle ske over en 3-årig periode — eller eventuelt derigennem, at man straks begyndte indbetalingen og efter et års forløb med øjeblikkeligt varsel satte den fulde folkepension i kraft. I begge tilfælde ville ordningen hvile i sig selv.

Lad mig så sige, at den højtærede minister har efter min mening, efter vor mening, med nærværende forslag, der forhøjer folkepensionsbidraget med $\frac{1}{2}$ pct. uden at lade lovforslaget efterfølge af en klar vejledende oversigt, eller skal vi sige uden at have udbygget lovforslaget med fradragsreglernes ophævelse, skabt uklarhed og bitterhed hos mange, der ventede, at en retfærdighedssag snart skulle finde sin løsning. Vi er indforstået med, at den højtærede minister benytter den midlertidige pengeopsugning, som kan ligge i at begynde at opkræve bidrag, men når den højtærede minister i sin fremsættelsestale antydede andre opgaver, der kan løses gennem det opkrævede bidrag, uden samtidig at løfte fligen for regeringens mening angående fradragsreg-

lernes ophævelse, skaber man tvivl i mange sind. Man spørger: skubbes problemets løsning ud i en uvis fremtid? Man spørger: vil pengene blive brugt på anden måde? Det ser der ganske vist ud til i lovforslaget at være garanti imod. Men i den højtærede ministers bemærkning ligger en antydning om mulighed for anvendelse til andre formål i forbindelse med en udbygning af folkepensionsordningen. Jeg spørger altså: kan pengene bruges til andre formål end dem, kommissionen klart angav som svar på et lige så klart formuleret spørgsmål? I forbindelse med finansieringen havde regeringen udelukkende spurgt, hvordan fradragsreglernes ophævelse skulle finansieres. Dermed er ikke sagt, at vi ikke kan se, at der kan være andre ting, men man skal alligevel passe på at holde tingene ude fra hinanden, så man ikke på nogen måde kommer til at skabe tvivl.

De mange lovforslag, vi behandler i disse dage, er jo udtryk for, at man kan handle hurtigt og konsekvent. Jeg kan derfor ikke se nogen egentlig begrundelse for, at der ikke var mulighed for at udbygge lovforslaget om at opkræve bidrag til folkepensionen fuldt ud, så der medfulgte en oversigt over, i hvilken takt fradragsreglerne skulle ophæves.

I øvrigt kan jeg give tilsagn om velvillig behandling. Vi venter, at der i udvalget må blive skabt den fornødne klarhed over de problemer, jeg her har været inde på, og klarhed om ministerens hensigter. Vi forventer også en udbygning af lovforslaget, da det ligger os stærkt på sinde at fuldføre udbygningen af folkepensionen. Opgaven i den kommende tid må være at få ophævet fradragsreglerne.

Når folkepensionen til sin tid er færdigbygget og man efter at være begyndt på den som en rent social ordning efterhånden er kommet ind på, at den er en pensionsordning, der bør ende med at være lige og almindelig for alle, ville det ikke være fjernt for mig, at denne ændring til sin tid besegledes ved, at man flyttede dette lovgivningsværk fra socialministeriet til et helt andet ministerium — jeg skal ikke sige, om det skal være indenrigsministeriet eller finansministeriet. Jeg siger ikke dette for på nogen måde at være uvenlig mod den højt-

[Søren Andersen.]

ærede minister, men for at give udtryk for, hvor stærkt det ligger os på sinde at få stadfæstet og knæsat folkepensionstanken.

Med disse ord tilsiger jeg velvillig behandling af de 2 nævnte lovforslag.

Peter Larsen: Jeg skal tillade mig at gøre nogle få bemærkninger til lovforslaget om ændringer i lov om den offentlige sygeforsikring. Som lovforslaget er formet, er det et led i den helhedsløsning, den høje regering nu søger gennemført. Men ved en nærmere gennemgang af lovforslaget afslører der sig en række ændringer, der ikke alene drejer sig om forhøjelse af dagpengesatserne, men også berører visse principper i selve loven. I første række gælder det sygedagpengenes omfang og virkning og en udvidelse af befordringsgodtgørelsen. Men det vedrører også de ændringer af fortsættelsessygekassernes stilling, som den højtærede minister bebudede i efteråret, da vi her i tinget diskuterede oppositionens forslag om at ændre disse kassers status.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed fordybe mig i de ikke færre end 39 ændringer, den højtærede minister foreslår. Men jeg tror på den anden side, det vil være rigtigt at berøre visse af dem nu, da loven skal revideres.

I loven af 1960 er det forudsat, at dagpengesatserne skal revideres nu. Jeg vil gerne give udtryk for, at venstre er enig i, at der finder en rimelig ajourføring sted — ikke mindst på baggrund af hele den økonomiske udvikling — under hensyn til, at sygdom normalt er en stor belastning for de mennesker, der rammes, og det gælder ikke alene lønmodtagerne, men også alle andre ude i erhvervslivet. Men når dette er sagt, vil jeg gerne tilføje, at vi fra venstres side også kan være enige i, at det under hensyn til den økonomiske situation i al almindelighed og måske helhedsløsningen i særdeleshed bør ske i to tempi.

For os at se er der to punkter vedrørende disse problemer, der må overvejes. Det første er spørgsmålet om finansieringen af selve sygelønsordningen. Det har jo vist sig, siden vi i 1960 gennemførte loven, at bestemmelsen om, at de $\frac{5}{6}$ af udgifterne ved sygelønsordningen skulle dækkes af bidrag fra arbejdere og arbejdsgivere og $\frac{1}{6}$

af bidrag fra staten, ikke har kunnet holde. Vi gav allerede dengang fra venstres side udtryk for tvivl om, at de beregninger, som fulgte loven, og som dannede grundlag for vore debatter om disse ting, var tilstrækkelig fyldestgørende, ikke mindst under hensyn til den udvidelse af områderne, der fandt sted ved overgangen fra den mellem arbejdsmarkedets parter frivilligt aftalte dagpengeordning til den obligatoriske ordning, som er hjemlet i loven af 1960. Det har jo vist sig, at staten i stedet for $\frac{1}{6}$ må betale det dobbelte, nemlig $\frac{1}{3}$.

Det andet punkt, som vi finder må ændres, er fordelingen, der spiller en stor rolle, idet sygelønsudgifterne ifølge forslaget er 118 mill. kr., og der er ingen tvivl om, at dette beløb vil vokse, navnlig når man i forslaget søger at ændre karenstiden og reelt udvider kredsen af de forsikrede.

Må jeg her indskyde, at vi fra venstres side er tilfreds med, at man ved denne udvidelse også søger at dække enkepensionisterne, som måske er en af de befolkningsgrupper, der er dårligst stillet, og giver adgang til, at de kan komme med. Vi vil gerne have en overvejelse af hele dette spørgsmål, og en sådan overvejelse og analyse hører hjemme i folketingsudvalget. Men vi går til dette arbejde med den samme indstilling, som vi havde i 1960, nemlig den, at de forsikrede og de bidragspligtige må bære en større part af de udgifter, der er forbundet hermed.

Vi vil også gerne have en overvejelse af nyordningens karakter med hensyn til dagpengesatsernes størrelse, navnlig fordi forslaget er bygget op på grundlag af en aftale mellem parterne på arbejdsmarkedet. Her er vi i den situation, at det kun er den ene part, der har anbefalet, og det forekommer venstre, at vi må prøve at overveje spørgsmålet netop af den grund.

Jeg synes også, der kan være grund til overvejelser vedrørende de såkaldte frivillige dagpenge. Man opretholder stadigvæk den uheldige forskelsbehandling på visse punkter. For det første har man med hensyn til de frivillige dagpenge den ordning, at folk uden for lønmodtagernes kreds har en længere karenstid, en længere ventetid, idet de har 12 dage imod lønmodtagernes 6 dage. Jeg kan ikke se, der kan være nogen rimelighed i at opretholde en

[Peter Larsen.]

sådan forskelsbehandling. Det var derfor med tilfredshed jeg noterede, at det ærede medlem hr. Niels Mørk var inde på en lignende betragtning. Jeg håber, at vi kan få denne skævhed fjernet. Vi finder, den er uheldig og urimelig, fordi sygdom for ikke-lønmodtagere jo er en lige så stor belastning som for lønmodtagere.

Der er et andet punkt i denne forbindelse, hvor der også findes urimeligheder og forskelsbehandling, og det er med hensyn til husmødre uden selverhverv, altså de husmødre, som går hjemme og passer hjem, mand og børn. Dem holder man stadig på et noget lavere niveau end de husmødre, som arbejder ude. Nu tillader man en forhøjelse på op til 10 kr. pr. dag i sygedagpenge; men de husmødre, som arbejder ude, får en stigning fra 20 til 26 kr. om dagen. Vi fra venstres side finder ikke, at man kan være bekendt at opretholde denne forskelsbehandling. Vi har tidligere peget på dette og gjort forsøg på at få en udjævning i dette forhold, og lykkes det ikke, er det ligesom man dermed underkender den husmoder, der passer hjem og børn, og giver hende en uheldig klassificering, eller stærkere sagt en deklassering. Man må huske på, at de kvinder, som passer hjemmene, jo også ud fra en økonomisk betragtning er med til at yde en indsats på den måde, at de sparer det offentlige for ret store beløb til vuggestuer og andre institutioner, og det er meget værdifuldt. Vi finder ikke, de kan være tjent med i den grad at skulle gøres til genstand for forskelsbehandling, navnlig ikke når man med hensyn til den frivillige dagpengeordning ved, at det er de forsikrede, der betaler den overvejende del selv.

Men det er ikke alene på sygedagpengene, der er forskel. Være er det, når talen er om barselhjælp for de samme kategorier. Her er det således, at husmødre, som passer hjem og børn, efter gældende lov og efter lovforslaget højst kan få 120 kr. i fødselshjælp, dagpengesatsen i to uger,

hvorimod udearbejdende husmødre kan få op til 1.680 kr. for ikke-forsørgere og op til 2.200 kr. for forsørgere.

Vi forsøgte i 1960 at ændre på dette; da lod det sig ikke gøre. Her er ikke spørgsmål om, hvorvidt disse grupper får for meget, her er alene spørgsmål, om det er rimeligt at opretholde denne forskelsbehandling. Venstre mener, at denne sag må tages op igen med henblik på en løsning; vi kan ikke være den gældende ordning bekendt, vore kvinder kan ikke forstå det, og jeg er enig med dem. Der er jo i begge tilfælde tale om en vis offentlig støtte til borgere på samme indkomstrin, og derfor bør der ikke være forskel.

Der er altså en række ting, som vi gerne vil drøfte i udvalget, også andre spørgsmål, som jeg ikke skal komme ind på, som de nye befordringsregler, hvor man nu også vil have opholdsudgifterne med. Vi må se på dette og søge at finde en naturlig afgrænsning på det område.

Vedrørende forslagets anden side, den, der vedrører fortsættelsessygekassernes stilling, da opfylder den højtærede minister en del af de ønsker, vi fra oppositionens side pegede på med vort forslag i oktober måned.

Jeg skal her kort nævne for det første nedsættelse af sygehustaksterne for medlemmerne af fortsættelsessygekasser, for det andet retten til for de samme medlemmer at få del i sygelønsordningen og for det tredje retten for dem til at forblive i fortsættelsessygekasserne, selv om deres indtægt går ned under grænsen.

Jeg vil gerne takke for disse fremskridt, men understrege, at der mangler lidt endnu i, at ministeren har opfyldt sit løfte. Der mangler en ændring til lovens § 10, spørgsmålet om oplysningspligten, og det er for venstre at se en væsentlig ting at få med i denne forbindelse, væsentlig både af hensyn til tilgangen til fortsættelsessygekasserne og væsentlig for medlemmernes orientering den dag, deres indkomst når sygekassegrænsen og de står over for valg af en ny forsikringsform. Vi er forbavsede over, at

[Peter Larsen.]

det ikke er med, og vi håber, at den højtæredede minister stadig står på den opfattelse, at denne ændring også må med.

Det andet, jeg gerne vil pege på, er spørgsmålet om den ligestilling, som der jo stadig mangler lidt i, nemlig i henseende til de ydelser. B-afdelingerne er i stand til at give deres medlemmer på visse, mindre områder, hvor der er statstilskud. Her synes jeg, at vi passende kunne tilstræbe en ligestilling, og jeg vil i den forbindelse gerne i få bemærkninger give tilslutning til den tanke, det ærede medlem hr. Niels Mørk rejste om at udvide speciallægeordningen. Jeg er enig i, at en udvidelse på disse områder vil være hensigtsmæssig og også økonomisk fordelagtig, og den kunne vi så passende tage op i forbindelse med dette ligestillingsproblem.

Vi håber også, at den højtæredede minister stadig vil overveje vort forslag, vor principielle målsætning om fortsættelsessygekassernes fortsatte beståen som led i den offentlige forsikring. Vi har jo et udvalg siddende til behandling af disse spørgsmål i forbindelse med det forslag, oppositionen fremsatte. Vi mangler endnu svar på en række spørgsmål, men vi håber, disse besvarelser kommer nu, således at vi kan blive færdige med denne side af sygekassesagen.

Når dette spørgsmål er et led i helhedsløsningen, må man også medgive os, at vi finder det berettiget, at de områder, jeg her har forsøgt at trække frem, også må dækkes ind, således at det, sygekasseloven i sin virkning tilstræber, en økonomisk helhed, opnås. Det skulle gerne være sådan, at ordet „helhedsløsning“ bliver fuldt dækkende, og derfor finder vi fra venstres side, at man i det fortsatte arbejde på disse områder må tage de synspunkter, der her er gjort gældende, i agt. Men også af en anden grund, nemlig den, at loven nu snart er 3 år gammel, en lov, der havde en noget besværlig fødsel, og en lov, der er blevet økonomisk meget dyrere, end man dengang regnede med. Nu har man et vist erfaringsgrundlag at bygge på, og dette erfaringsgrundlag må danne udgangspunktet for det kommende udvalgsarbejde samtidig med, at man i forbindelse med regeringens forslag

og de tanker, jeg her har gjort gældende, skaber en helhedsløsning på dette område, som er af positiv virkning for befolkningen.

Asgar Jensen: De tillæg til folke-, invalide- og enkepensionerne, som regeringen har foreslået, vil rimeligvis som sædvanlig blive mødt med stor velvilje fra folketingets side. Der er ingen der tænker sig, at landets økonomiske vanskeligheder skal imødegås på bekostning af vore ældre medborgeres leveniveau.

Der foreslås en forhøjelse af pensionerne på 15 kr. for ægtepar og 10 kr. for enlige samt 3 kr. mere pr. måned i lommepenge til dem, der har ophold på alderdomshjem. Det er ikke muligt for mig at tage stilling til, om regeringen her har ramt netop de rigtige satser, idet jeg intet sammenligningsgrundlag har. Lovforslaget må formentlig alene ses i forbindelse med regeringens forslag om tillæg til de lavestlønnede, men da vi nu endnu ikke kender disse tillægs størrelse, kan man jo ikke se, om de foreslåede forhøjelser her harmonerer med dem.

Forhøjelserne her er beregnet til at koste 33 mill. kr. for staten og 18 mill. kr. for kommunerne i året 1963-64, og det er endvidere beregnet, at satserne for almindelig offentlig hjælp vil stige med 1 mill. kr. som følge af folkepensionens forhøjede satser. Jeg vil gerne spørge den højtæredede socialminister, om han dermed mener, at det er den eneste konsekvens, som forhøjelserne vil få for andre sociale ydelser, eller om man kan vente, at der også på andre områder med rette kan rejses krav om højere satser.

Det konservative folkeparti er altså villig til at give lovforslaget en velvillig behandling, og vi kan måske i et udvalg få en nærmere begrundelse for, hvorledes man har fundet frem til netop de foreslåede satser.

I et andet lovforslag foreslår regeringen, at folkepensionsbidraget, der i øjeblikket er på 1 pct., forhøjes til 1½ pct. Det oplyses i bemærkningerne til lovforslaget, at man forventer, at denne halve procent i det kommende regnskabsår vil beløbe sig til 90 mill. kr. I folkepensionskommissionen er det blevet oplyst, at den ene procent, der er beregnet opkrævet i det kommende års budget, ventes at give 235 mill. kr. Må jeg

[Asger Jensen.]

bede den højtærede socialminister redegøre for, hvorfor disse to tal ikke er i overensstemmelse med hinanden.

Regeringen foreslår altså, at man begynder at opkræve pengene til afvikling af folkepensionens nedslagsregler. Mit partis politiske ordfører, det ærede medlem hr. Poul Møller, gav allerede i går udtryk for, at det konservative folkeparti ikke ville afvise, at det er rimeligt at få begyndt på at skaffe økonomisk balance for at løse dette spørgsmål, men vi må også her holde for, at en helhedsløsning er nødvendig. Det kan ikke være rimeligt, at staten begynder at opkræve et bidrag uden samtidig at fastlægge, hvilke ydelser man til gengæld vil yde.

Hvis man tænker sig folkepensionstillægget gennemført pr. 1. april med det antal folkepensionister, der nu findes, så er merudgiften til folkepension af kommissionen beregnet til at koste 229 mill. kr., og 1 pct. mere i folkepensionsbidrag er som sagt beregnet at give 235 mill. kr., så det ligger jo snublende nær at sige, at disse to ting passer sammen som hånd i handske. For de 235 mill. kr. i folkepensionsbidrag gælder imidlertid, at de er fradragsberettigede på selvangivelsen og derfor vil give et noget mindre provenu end andet år. Men samtidig vil der komme en del penge tilbage i statskassen af de 229 mill. kr., der til sin tid vil blive udbetalt til folkepensionisterne, idet man må huske på, at det her drejer sig om folkepensionister, der alle vil blive beskattet af beløbet. Der er således nogen usikkerhed om begge tal, men der kan ikke blive nogen stor difference mellem udgifterne og indtægterne for statens vedkommende, dersom man løser problemet på den af kommissionen foreslåede måde. Der er heller ikke i beregningen af udgifterne taget hensyn til besparelserne, der vil finde sted i administrationen, når folkepensionsreglerne bliver mere enkle.

Det ærede medlem hr. Niels Mørk sagde nu, at det var en betingelse for hans og hans partis tilslutning til afskaffelse af nedslagsreglerne, at der blev gennemført forskellige foranstaltninger for dem, som ikke havde andet end folkepensionen at leve af. Må jeg for det første sige, at sådan har jeg ikke opfattet kommissionsbetænkningen. Jeg kan ikke læse det sådan, at der står, at

dette er en betingelse for afskaffelse af nedslagsreglerne. I en særudtalelse står der, at man peger på, at der er en række andre opgaver, som man også kunne ønske løst. Det er jo naturligt og ligetil, men der er, så vidt jeg husker, hverken i kommissionen eller i betænkningen taget dette forbehold, at disse spørgsmål var kædet uløseligt sammen, så man ikke ønskede at gennemføre nedslagsreglerne, uden at der også var økonomisk mulighed for at gennemføre de andre ting.

Jeg kan dernæst heller ikke forstå, det har noget med hinanden at gøre. Vi kan jo meget vel drøfte, hvor stor en ydelse der skal gives til folkepensionister her i landet, og det er jo også noget, vi jævnlige drøfter, og noget, som i og for sig aldrig møder modstand her i tinget. Man vil gerne fra alle sider være med til at yde vore ældre medborgere de bedste kår, som landet er i stand til at give; det er der i og for sig ingen diskussion om, og det er i og for sig ikke noget, man behøver at tage særskilte standpunkter til, for det er noget, man i mange år har kunnet enes om her i folketinget. Men det problem, som kommissionen var sat til at fremkomme med forslag til løsning om, var afskaffelse af nedslagsreglerne, og det var den opgave, som vi var stillet over for, og den opgave, som ministeren havde bedt om svar på. Kommissionen kunne, så vidt jeg forstår, næsten enstemmigt sige, at det skulle ske ved, at alle over 67 år skulle have fuld folkepension, og at dette i og for sig ikke var en velgerning, man ville gøre over for den enkelte samfundsborger, fordi det jo var nogenlunde klart, at de, det her drejer sig om, kan få føden, uden at man fjerner disse nedslagsregler; der var altså helt andre årsager til, at ministeren havde ønsket en kommission til at stille forslag herom. Det har vel været med forskellige motiveringer, kommissionen stort set har kunnet enes om forslaget, der kort går ud på at give alle over 67 år fuld folkepension uden hensyn til indtægt, som sagt finansieret ved, at der opkræves 1 pct. mere i folkepensionsbidrag. Det er dog min opfattelse, at man fra alle sider må have haft for øje, at det var nødvendigt, at man gav en opmuntring til selvpensionisterne, idet landet har mere behov for opsparing end nogen sinde tidligere. Jeg har ganske vist set, at folk,

[Asger Jensen.]

der endog giver sig af med af give råd til regering og folketing, har rejst tvivl om, hvorvidt fuld folkepension til alle ville fremme opsparingen; som det også i betænkningen er oplyst, er der dog ikke nogen tvivl om, at mange har undladt at tegne større forsikringer, fordi de var bange for, at der skulle blive trukket fra i deres folkepension. Det er en kendt sag, at mange funktionærer og virksomheder er villige til at tegne større pensionsforsikringer, når fradragsreglerne fjernes, og derved vil de yde et værdifuldt bidrag til opsparingen.

Det er derimod lidt mere gættværk, når det drejer sig om, hvor store formuer folk i øvrigt vil skaffe sig, dersom de ikke bliver straffet ved beregningen af folkepensionen; men der er efter min opfattelse, der bygger på mange henvendelser, jeg har fået i den senere tid, ikke nogen tvivl om, at fuld folkepension til alle også vil betyde et værdifuldt incitament for den slags opsparing.

Regeringen har foreslået, at folketinget skulle vedtage en lov om en overbygning på folkepensionsordningen, som skulle være gældende mellem arbejdere og arbejdsgivere. Også af denne grund var det rimeligt, at vi allerede nu under helhedsløsningen fik afskaffet nedslagsreglerne. Det er et meget gammelt ønske at få fjernet transgsbedømmelsen fra vor alderdomsforsorg, således at folkepensionen mere og mere kommer til at ligne en forsikringsmæssig ydelse. Det har her været nævnt, at det har man arbejdet med i mange år — og specielt med fjernelsen af disse nedslagsregler får man transgsbedømmelsen fjernet fra folkepensionsordningen. Det kan vel være svært nok at gøre op, hvem der har været mest ivrig for at få sagen løst. Det er rigtigt, at der har været talt meget om ændringer med hensyn til nedslagsreglerne, men det er da vist historisk rigtigt, at først da vort parti for 1½ år siden foreslog, at nu skulle de fjernes helt, kom der skred i denne udvikling, som vi ikke håber nu standser med kommissionsbetænkningen, men virkelig føres igennem til en løsning nu. Det vil nemlig være helt i overensstemmelse med den politik, landet har brug for, at alle stilles lige med hensyn til folkepension, så der ikke mere kan herske den opfattelse, at de sparsommelige straffes.

Det konservative folkeparti skal derfor erklære sig rede til at forhandle om forhøjelse af folkepensionsbidraget under den forudsætning, at man samtidig kan få fastsat, hvornår og hvorledes nedslagsreglerne endeligt skal afskaffes.

Jeg skal derefter gøre nogle få bemærkninger om ændring i lovforslaget om den offentlige sygeforsikring. En del af de ændringer, den højtærede socialminister har foreslået, imødekommer i nogen grad det forslag til folketingsbeslutning, som venstre og det konservative folkeparti fremsatte i oktober sidste år, men ministeren har desværre ikke fået alle de ønskede ændringer med. Vi foreslog, at fortsættelseskasserne skulle sikres som et led i den offentlige sygeforsikring med fuld ligestilling mellem fortsættelseskassernes og sygekassernes B-afdelingers ydelser. Endvidere foreslog vi at give fortsættelseskasserne ret til at optage og bevare medlemmer, hvis indtægter er under den fastsatte sygekassegrænse, og at sikre kasserne ret til at administrere dagpengeordningen for lønarbejderne samt at pålægge sygekasserne pligt til over for medlemmer, hvis indtægter overstiger sygekassegrænsen, at bekendtgøre, at der er adgang til overførsel til såvel B-afdelingen som fortsættelseskasserne.

Den højtærede socialminister har i noget omfang taget hensyn til vore ønsker. Da der sidder et folketingsudvalg og behandler vort forslag til beslutning, håber jeg, det vil være muligt at koordinere arbejdet, således at det bliver muligt at få resultaterne fra dette udvalgs arbejde draget med ind i forhandlingerne om nærværende lovforslag. Jeg vil dog gerne sige, at de ændringer, ministeren har foreslået vedrørende fortsættelseskasserne, er betydelige forbedringer i forhold til den sygekasselov, der i sin tid blev gennemført, og derved imødekommer den kritik, vi rettede mod denne lov.

Angående ordningen for dagpengene vil jeg gerne sige, at af hensyn til kontrol er formodentlig alle enige om, at der ikke kan undværes karenstid, når det drejer sig om udbetaling af dagpenge under sygdom, men det er lige så klart, at en sygdomsperiode, der strækker sig over mindst 4 uger, ikke kræver en sådan kontrol. Da det er beregnet, at staten kun skal betale

[Asger Jensen.]

$\frac{1}{6}$ af udgifterne til lønarbejderdagpengene og der i fremtiden skal betales større satser, er det forståeligt, at det er nødvendigt for regeringen at foreslå større bidrag fra såvel arbejdere som arbejdsgivere.

Der har været nogen tvivl om, hvorvidt folkepensionister kunne være medlemmer af en fortsættelseskasse, eller om det var nødvendigt at være medlem af en almindelig sygekasse. Efter min opfattelse er der ingen tvivl om, at pensionister har ret til at være medlemmer af en fortsættelseskasse, men på grund af den omtalte uklarhed skal jeg anmode den højtærede socialminister om at bekræfte dette.

Det konservative folkeparti vil under forudsætning af, at en rimelig løsning kan findes på de økonomiske problemer, der ligger til grund for de tre sociale lovforslag, medvirke til, at en hurtig og villig udvalgsbehandling kan berede vejen for dem til endelig vedtagelse her i tinget.

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet til kl. 19³⁰.

Mødet udsat kl. 18¹⁰.

Mødet genoptaget kl. 19³⁰.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i færdselsloven.

Udvalget angående forslag til lov om tilsyn med banker og sparekasser m. v. har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Herved har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændring i færdselsloven.

Forslaget angår spørgsmålet om anvendelse af midlertidige hastighedsbegrænsninger.

Som bekendt blev dette spørgsmål første gang behandlet her i det høje ting i folketingsåret 1960-61, da der gennem en ny bestemmelse i færdselslovens § 35, stk. 4, blev skabt mulighed for fastsættelse af sådanne hastighedsgrænser.

Anvendelse af midlertidige hastighedsgrænser var et forsøg, og bestemmelsens gyldighed blev i overensstemmelse hermed begrænset til den 31. januar 1962. Baggrunden for bestemmelsen var den betydelige stigning i antallet af færdselsulykker og de gode resultater, der i udlandet var opnået ved sådanne forsøg.

Virkningen af de midlertidige hastighedsbegrænsninger, som blev fastsat i løbet af 1961, blev belyst i en rapport af 1962 fra transportforskningsudvalget. På grund af materialets begrænsede omfang og den ret betydelige forskel mellem resultaterne i de forskellige undersøgelsesperioder var det ikke muligt at få noget sikkert indtryk af hastighedsbegrænsningernes virkning. Helhedsindtrykket var dog, at de havde haft en gunstig virkning.

På denne baggrund kunne jeg ikke finde det forsvarligt at standse forsøgene. Dette standpunkt deltes af det høje ting, der i 1962 vedtog at forlænge gyldigheden af færdselslovens bestemmelse om midlertidige hastighedsgrænser til den 31. januar 1963.

Der har herefter i 1962 været fastsat hastighedsbegrænsninger omkring de store højtider i en 2 ugers periode fra den 23. juni til den 8. juli samt i 5 weekender i juli og august.

Der er indsamlet og bearbejdet oplysninger vedrørende disse perioder, bortset fra perioden omkring julen. Bearbejdelsen er ligesom i 1961 foretaget af transportforskningsudvalget, der samtidig har foretaget en yderligere bearbejdelse af undersøgelsesmaterialet for 1961 og koordineret dette med det nye materiale for 1962.

De resultater, der nu foreligger, er væsentligt mere værdifulde end de resultater, der kunne fremlægges sidste år; materialet er større, og det er nu opdelt på forskellige vejtyper.

Inden jeg går nærmere ind på undersøgelsens resultat, vil jeg gerne gøre et par bemærkninger om, hvilke forventninger man på forhånd kunne stille til hastighedsbegrænsningerne.

[Justitsministeren.]

Efter de udenlandske erfaringer var der god grund til at antage, at hastighedsgrænserne ville have 2 virkninger: dels en vis begrænsning i uheldstallet, dels en virkning i retning af at gøre uheldene mindre alvorlige.

Det måtte imidlertid også forventes, at hastighedsgrænsernes virkning ville variere efter vejtyper. Det var således på forhånd klart, at hastighedsgrænserne stort set måtte blive uden betydning inden for de bymæssige bebyggelser; forholdet er jo i realiteten det, at de midlertidige hastighedsgrænser ikke gælder her, idet den almindelige regel i færdselslovens § 35, stk. 1, om hastighedens afpasning efter forholdene praktisk taget altid vil føre til en væsentlig lavere hastighed end 80 km/t.

Med det, jeg her har sagt, har jeg berørt noget væsentligt vedrørende de midlertidige hastighedsgrænseres virkeområde. Dette kan alene være landdistrikterne, og disse repræsenterer kun knap en fjerdedel af samtlige færdselsuheld. Det må imidlertid samtidig fremhæves, at de alvorligste ulykker sker her; omkring halvdelen af alle, som dræbes i trafikken, bliver dræbt i landdistrikterne, og disse distrikter tegner sig for næsten en tredjedel af de alvorligt tilskadede.

Men også i landdistrikterne måtte man forvente, at hastighedsbegrænsningernes virkning varierede efter vejtyper. Om de mindre biveje gælder til dels, hvad jeg allerede har sagt om vejene i de bymæssige bebyggelser. Og med hensyn til motorvejene og de største hovedveje er der vel mange, der har stillet sig skeptisk over for hastighedsbegrænsningerne, og jeg er ikke uforstående over for denne skepsis, selv om jeg har fundet det rigtigst at inddrage også disse veje under forsøgene.

De resultater, som nu foreligger, er vel i deres hovedlinjer stemmende med, hvad vi kunne vente. Det viser sig således, at virkningen ligger på amtsvejene og de 2-sporede hovedveje uden for tætbebyggede områder, d. v. s. på veje, der synes at repræsentere omkring 60 pct. af samtlige uheld i landdistrikterne — altså et ret betydeligt virkefelt. Overraskende er vel imidlertid den tidsmæssige variation med hensyn til hastighedsgrænsernes virkning; medens ned-

gangen i uheldstallene i sommermånederne må forekomme endog meget betydelig, er der ikke sikkert grundlag for at antage, at hastighedsbegrænsningerne i forårsmåneder har reduceret uheldstallene.

Jeg vil imidlertid gerne understrege, at det foreliggende materiale alene er egnet til at belyse spørgsmålet om hastighedsgrænsernes egnethed til at begrænse antallet af uheld — ikke spørgsmålet om deres egnethed til at gøre uheldene mindre alvorlige. Beklageligvis har det ikke været muligt inden for den tid, der har stået til transportforskningsudvalgets rådighed, at inddrage dette spørgsmål i dets arbejde.

Konklusionen af det foreliggende materiale må efter min mening blive følgende: vi må nu lægge til grund, at de midlertidige hastighedsbegrænsninger er egnet til at formindske uheldstallene. Men vor konklusion på dette punkt er begrænset i henseende til såvel vejtyper som årstider. For så vidt angår andre vejtyper end amtsvejene og de 2-sporede hovedveje, og for så vidt angår hastighedsbegrænsninger omkring påske, store bededag og pinse er forholdet det, at der savnes sikkert grundlag for at antage, at begrænsningerne reducerer uheldstallene, medens — og det vil jeg gerne understrege — det er uafklaret, om begrænsninger har en virkning i retning af at gøre uheldene mindre alvorlige.

Herefter kan jeg ikke anse det for rigtigt, at de midlertidige hastighedsbegrænsninger afskrives som et middel i kampen mod færdselsulykkerne, og jeg foreslår derfor, at gyldigheden af bestemmelsen om adgang til at fastsætte disse begrænsninger forlænges til d. 31. januar 1964.

Nogen ville måske anse det for mere konsekvent i forhold til undersøgelsesresultaterne, om jeg foreslog simpelt hen at ophæve den tidsbegrænsning, der er fastsat for bemyndigelsen til at fastsætte de midlertidige hastighedsbegrænsninger. Når jeg har valgt alene at foreslå en 1 års forlængelse af bemyndigelsen, kan det betragtes som en imødekommelse af synspunkter, som jeg må gå ud fra næres af nogle af det høje tings medlemmer, og hvorefter det er ønskeligt at få et bredere materiale og en endnu mere dybtgående undersøgelse, inden der tages endelig stilling til, om de midlertidige hastighedsbegrænsninger bør være et mere

[Justitsministeren.]

permanent led i den færdselsmæssige regulering.

Til slut skal jeg gøre nogle bemærkninger om, i hvilke perioder og for hvilke veje der bør fastsættes hastighedsbegrænsninger, hvis lovforslaget gennemføres. Det er min hensigt at tage stilling til dette spørgsmål efter samråd med transportforskningsudvalget; et helt tilfredsstillende grundlag for afgørelse af spørgsmålet vil i øvrigt først foreligge, når vi har et materiale, der belyser spørgsmålet om hastighedsbegrænsningernes egnethed til at medføre, at uheldene bliver mindre alvorlige.

Som min foreløbige opfattelse kan jeg sige, at vi på grundlag af det materiale, der nu foreligger, synes at måtte koncentrere os om sommerråneperioderne. De meget høje uheldstal i efterårsmånederne kan dog nok rejse spørgsmål om at inddrage nogle af disse måneder i overvejelserne vedrørende week-endbegrænsningernes placering. Om påsken, store bededag og pinsen vil jeg gerne sige, at spørgsmålet om her at gentage hastighedsbegrænsningerne vel er diskutabelt efter det foreliggende materiale. Da vi endnu kun har et materiale af begrænset størrelse, og da det stadig er et åbent spørgsmål, om ikke hastighedsbegrænsningerne også her har en virkning med hensyn til at afdæmpe uheldenes følger, må jeg imidlertid anse det for rigtigst at gøre endnu et forsøg i disse perioder.

Med hensyn til vejtyper er jeg tilbøjelig til at drage den konsekvens af undersøgelsesmateriale, at motorvejene bør holdes uden for hastighedsbegrænsningerne. Men i øvrigt tror jeg ikke, det vil være rigtigst i forbindelse med begrænsningernes fastsættelse at anlægge sondringer efter vejtyper.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Forhandlingen om *forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension* m. fl. lovforslag genoptoges.

Grothe Philip: Der har tidligere her i folketinget fra de forskellige partiers side været udtrykt sympati for, at man skulle søge over mod indførelse af en almindelig folke-

pension til alle uden hensyn til eventuelle indtægter. Dette synspunkt har da også vundet bred tilslutning i den af socialministeren nedsatte folkepensionskommission, der nylig har afgivet betænkning.

For mit parti, det radikale venstre, er den almindelige folkepension et gammelt programspunkt udsprunget af ønsket om at stimulere såvel arbejds- som opsparingslysten. Jeg er ikke i tvivl om, at de fradragsregler, vi har i øjeblikket, vanskelige at forstå som de er for mange, er med til at hæmme arbejdslysten hos mange ældre mennesker, som i væsentlig grad, måske i fuld udstrækning, har deres arbejdskraft i behold.

I folkepensionskommissionen var det derfor naturligt for os at gå ind for det almindelige synspunkt, nemlig at man nu snarest skulle indføre en almindelig folkepension.

Det er allerede nævnt af det ærede medlem hr. Niels Mørk, at repræsentanterne for socialdemokratiet og det radikale venstre fremsatte en særudtalelse, hvori man gik ind for, at man så vidt muligt samtidig skulle indføre forbedringer vedrørende de gamles bolig- og plejeforhold.

Vi ser med stor tilfredshed, at man nu med den foreslåede forhøjelse af folkepensionsbidraget tager et skridt på vejen henimod indførelse af almindelig folkepension. At det øgede pensionsbidrag yderligere i den nuværende situation har en heldig samfundsøkonomisk virkning, kan kun bidrage til, at vi fra vor side kan tilsige lovforslaget en velvillig behandling.

Vedrørende lovforslaget om forhøjelse af folke-, invalide- og enkepension vil jeg sige, at det for det radikale venstre altid har været af afgørende betydning at sikre de svagest stillede i vort samfund en rimelig placering. Derfor ser vi også med sympati på de lovforslag, der nu er fremsat om at tilgodese de lavestlønnede arbejdere og tjenestemænd med et særligt tillæg. Men så meget mere må det være rimeligt og billigt, at vi også tænker på de medborgere, der skal klare sig for folke-, invalide- eller enkepension eller med forsorgshjælp. Vi må stadig have et åbent øje for at sikre, at disse grupper ikke sakker agterud.

Jeg finder de foreslåede tillæg både ønskelige og rimelige og kan tilsige vort partis støtte til gennemførelse også af dette lovforslag.

[Grethe Philip.]

Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Kirkegaard, er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne ganske kort fremsætte nogle få bemærkninger om det foreliggende lovforslag vedrørende sygeforsikring.

De ændringer i lov om den offentlige sygeforsikring, som her er til første behandling, har ministeren i fremsættelsestalen stort set afgrænset til 2 problemer. Først er der redegjort for og begrundet en etapevis forhøjelse af sygedagpengene. Dernæst er ganske kort omtalt den aftale, som ministeren har truffet om fortsættelsessygekassernes stilling, idet ministeren henviser til en af ham tidligere fremsat ret udførlig redegørelse i tinget.

Vi kan fra mit partis side kun se med stor sympati på det foreliggende lovforslag, og det gælder ikke mindst bestemmelserne om den ligestilling, der nu gives fortsættelsessygekasserne med de almindelige sygekasser på en række forskellige områder.

På mit partis vegne kan jeg anbefale, at de foreslåede ændringer gennemføres.

Chr. Madsen: Min partifælle det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen vil fremsætte bemærkninger angående lovforslaget om sygeforsikringen, og jeg skal fremsætte nogle bemærkninger vedrørende de øvrige to lovforslag.

Det lille lovforslag, der går ud på, at man skal forhøje folke- og invalidepensionsbidraget fra $1\frac{1}{4}$ til $1\frac{3}{4}$ pct., siger ikke ret meget i teksten, men i bemærkningerne til lovforslaget fremhæves det, at regeringen har til hensigt nærmere at overveje og vurdere folkepensionskommissionens forslag og på baggrund heraf til sin tid vil fremsætte lovforslag.

Denne kommission, der blev nedsat for at finde udvej for afskaffelse af fradragsreglerne, har afgivet en betænkning, som er omtalt af foregående ærede ordførere. I denne kommission var der en del diskussion om, hvorvidt man kunne tage andre problemer med ind i kommissionens arbejde ud over dette ene: at afskaffe fradragsreglerne. Der er knyttet en hel del særudtalelser dertil, og disse særudtalelser skal ses på baggrund af, at kommissionen ret hurtigt blev klar over, at man ikke kunne

gennemføre afskaffelse af fradragsreglerne, uden at man tog hensyn til den store del af folkepensionisterne, som ikke fik nogen fordel, når man kun afskaffede fradragsreglerne.

Som det er sagt af andre, vil det koste 250 mill. kr. at afskaffe fradragsreglerne, som de nu er fastlagt i folkeforsikringslovgivningen. Disse 250 mill. kr. vil egentlig blive overført til en meget lille gruppe folkepensionister, d. v. s. ca. 15 pct., medens de 85 pct. af folkepensionisterne ikke vil få nogen som helst fordel af, at man afskaffer disse fradragsregler.

Dette har givet mig anledning til i kommissionen på mit partis vegne at fremsætte en mindretalsudtalelse, som jeg beder den højtærede formand om tilladelse til at citere:

„I princippet kan jeg gå ind for et forslag om fuld folkepension — uanset indtægt. Men en sådan ordnings gennemførelse vil være urimelig, hvis der ikke i vid udstrækning tages hensyn til nuværende folke-, enke- og invalidepensionister.

Af de tal, kommissionen har arbejdet med, fremgår det, at 85 pct. af folkepensionisterne kun har folkepensionen at leve af, eller indtægter under fradragsgrænsen, medens 15 pct. har indtægter, fortrinsvis pensionsindtægter, der indtil 9.000 kr. giver ret til fuld folkepension.

Gennemførelse af folkepension, uanset indtægt, vil koste 250 mill. kr. Disse penge overføres til pensionister, der i forvejen har mere end andre.

Til de fremsatte synspunkter om, at fuld folkepension — uden indtægtsregulering — vil fremme den private opsparing, at fradragsreglerne gør folk uinteresserede i at fortsætte med beskæftigelse, og at fradragsreglerne og kroneforringelse har skadet selvpensionisterne mere end andre, ønsker jeg at fremsætte følgende bemærkninger:

Den private opsparing, der ønskes, er først og fremmest afhængig af den økonomiske politik, der føres. Afskaffelse af fradragsreglerne som eneforanstaltning kan også give et øget forbrug.

Beskæftigelseshensynet har ikke nogen betydning for den store del af befolkningen, der er beskæftiget inden for in-

[Chr. Madsen.]

dustri og landbrug. Her er der ønsker om arbejdsophør før pensionsalderen, eller udvidelse af lovens dispensationsbestemmelser. Der kan ved en forhøjelse og forenkling af fradragsreglerne (til eks. samme regler for arbejdsindtægt som pensionsindtægt) opnås de ønskede virkninger. De nuværende 85 pct. af folkepensionisterne, dem, der er under grænsen for fradragsreglerne, er fortrinsvis forhenværende industri- og landarbejdere. De har været med til at bygge den nuværende velstand op. Under kriser, som kom udefra, og under skiftende regeringers valutavanskeligheder har de måttet affinde sig med massearbejdsløshed og dermed højst ustabile arbejdsforhold. Der kan derfor ikke være tale om, at „straffe“ dem, der har opsparet, og „belønne“ dem der har forbrugt deres løn, men derimod om en slags „ligestilling“.

Jeg mener, at der meget hurtigt kan gennemføres lempelser i fradragsreglerne for arbejdsindtægter.

Jeg er betænkelig ved, at aldersgrænsen på 67 år for den almindelige, ikke-indtægtsregulerede folkepension skal påvirke andre pensionsordninger, og finder den ikke i overensstemmelse med forudsætningerne for beskæftigelsen i industrien.

Det er hovedpunkterne i den mindretalsindstilling, som jeg på mit partis vegne har fremsat i folkepensionskommissionen. Derudover er der fremsat et forslag, hvori vi udtaler, at en tillægspensionsordning, eller rettere sagt en samfundspensionsordning, er et spørgsmål, der kan løses, og dette forslag er beregnet af ministeriets økonomiske konsulent. Det ser ikke så uoverkommeligt ud. Ved et rimeligt bidrag fra arbejdere og arbejdsgivere vil der kunne gives en tillægspension på 2.000 kr. til samtlige pensionister, også de gamle, som nu er på pension. Derudover er der mulighed for at skabe en fond, som ikke alene kan bruges til udbetaling til pensionisterne, men også til

eksempel kan bruges, som vi har nævnt i forslaget, til udlån til boligbyggeri. Vi henstiller endvidere i dette forslag, at den højtærede socialminister gør noget for at samle alle de pensionsordninger, vi har her i landet, sådan at man får en samfundspension, der kommer til at gælde for alle, en samfundspension, der har den målsætning, at der skal ydes omkring $\frac{2}{3}$ af den overenskomstmæssige arbejdsindtægt.

Når nu den højtærede minister fremsætter et lovforslag om forhøjelse af folkepensionsbidraget med $\frac{1}{2}$ pct., så er vi egentlig ikke modstandere deraf. Der står i bemærkningerne til lovforslaget, at disse penge skal indsættes på en konto i nationalbanken, og bruges til en kommende ordning, altså en kommende ordning med tillægspension, en overbygning af pensionen her i landet. Men der står ikke noget om, hvilke forslag man vil fremsætte fra denne folkepensionskommissionsbetænkning. Der er ikke nogen målsætning i bemærkningerne til lovforslaget, det kan kun blive til det ene, at man afskaffer fradragsreglerne og gennemfører en bestemmelse, som går ud på det, der er nævnt, at de 250 mill. kr. gives til pensionister, der i forvejen har mere end andre. Vi har naturligvis lov til at håbe, at den højtærede minister, når tiden er inde dertil, fremsætter et lovforslag, der vil give anledning til, at alle pensionister, både dem, der har pension nu, og dem, der kommer ind under pensionsordning i de nærmeste år, og i øvrigt alle samfundsborgere, kan sikres en pension på linje med den svenske pensionsordning. Hvis vi kan få et lille løfte om noget sådant, vil vi gerne gå med til det foreliggende lovforslag. Vi vil egentlig godt gå videre end den halve procent, fordi vi simpelt hen mener, at kan vi komme så vidt her i landet, som de er det i Sverige med deres pensionsordning, vil vi gøre noget værdifuldt, ikke alene for de pensionister, der skal have pension, men også over for byggeriet, for i Sverige finansieres betydelige dele af boligbyggeriet over denne pensionsfond, og en sådan pensionsfond kunne

[Chr. Madsen.]

medvirke til, at nationalbankens diskonto ville blive sænket ret kraftigt med meget korte intervaller. Vi er altså ikke modstandere af det foreliggende lovforslag, vi vil gerne gå videre, men vi kan vel få anledning til kort at berøre det i det kommende udvalg.

Det ærede medlem hr. Asger Jensen sagde her fra talerstolen, at når der kommer forslag frem af denne art til gavn for folkepensionisterne i vort land, er der som regel ikke nogen modstand herimod. Jeg tror ikke, det er rigtigt, tværtimod, jeg tror, der er meget overdrevet heri. Jeg har i hvert fald ikke i den periode, jeg har siddet i folkeforsikringskommissionen, haft megen følelse af, at man var indstillet på at løse problemerne for de folkepensionister, der kun havde folkepensionen at leve af. Tværtimod holdt man ret strengt på, at det, sagen drejede sig om, var kun at overføre millionbeløb til pensionister, der i forvejen var sikret pension på anden måde.

Det andet lovforslag, som vi har til behandling, er lovforslaget om forhøjelse af folkepensionen med 15 kr. til ægtepar og 10 kr. til enlige og ægtepar, hvor kun den ene oppebærer folkepensionen. Det er beløb, som vi ikke har mulighed for at kontrollere, jeg havde nær sagt rigtigheden af; vi har ikke mulighed for at kontrollere, hvordan folkepensionen nu med disse tillæg kommer til at stå i forhold til andre indtægter, kommer til at stå i forhold til den velstandsstigning, der har været i årene, der er gået.

For nogen tid siden har folketinget ratificeret en international konvention, der går ud på, at pensionerne mindst skal andrage 40 pct. af den overenskomstmæssige arbejdsindtægt. Jeg har tidligere været inde på dette problem. Vi har ikke siden hørt noget som helst om og ikke siden fået nogen beregninger over, hvordan det i grunden ligger med forholdet mellem vor folkepension og den arbejdsindtægt, som overenskomsterne yder til helårsarbejdere.

Folke- og invalidepensionistorganisationerne havde for nogen tid siden beregninger i dagbladene om, at vi ikke opfyldte denne internationale konventions mål, vi var ikke oppe på de 40 pct., vi lå omkring de 37-38 pct. af en arbejdsindtægt. Jeg vil tro, at

dette forhold er forringet, siden disse meddelelser fremkom.

Hvordan det egentlig ligger, kan jeg altså ikke sige noget om, men i et andet lovforslag af de 12, som vi har til behandling inden for helhedsløsningen, nævnes, at den overenskomstmæssige timeløn fra 1. april 1961 til april kvartal 1962 er steget med 22,8 pct., og det bruger man som motivering for at forhøje sygelønsordningens dagpenge. Jeg har foretaget et regnestykke, der i al sin simpelhed går ud på, at jeg har taget folkepensionen pr. 1. april 1961 og lagt 22,8 pct. hertil, og så er jeg kommet til et beløb på 7.047 kr. Det er betydeligt mere end den folkepension, der ydes nu, og også mere end den folkepension, som skal ydes fra 1. april i år. Jeg ved ikke, om man kan tillade sig at bruge denne regnemåde, men når man i et andet lovforslag kan sige, at dagpengene skal forhøjes med 22,8 pct., og jeg benytter de samme procenttal til min udregning på dette område, kan jeg ikke se, at der er så forfærdelig megen ufornuft i det. Disse 7.047 kr. er udtryk for, at man for folkepensionens vedkommende ikke er fulgt med i velstandsstigningen, og derfor har man den største tvivl med hensyn til de tillæg, der foreslås ydet til folkepensionen med henholdsvis 15 kr. og 10 kr. Er det tal, der har nogen rimelighed i forhold til, hvad der sker andre steder?

Vi har hørt her i går og i dag, at nogle samfundsgrupper siger meget kraftigt, at vi skal følge med i velstandsstigningen. De har deres organisationer, de har et statistisk apparat, der regner meget nøjagtigt ud, hvor meget de er bagefter de fagorganiserede arbejdere. Invalide- og folkepensionisternes organisation mangler i stor udstrækning et sådant statistisk apparat, ved hjælp af hvilket de i enhver periode, hvor der forhandles i folketinget og andre steder om højere lønninger og forøgede indtægter, kan komme og aflevere et statistisk materiale, der klart og tydeligt siger: nu er folkepensionen ved at komme bagefter, nu er folkepensionen kun så og så meget i procent af andre samfundsgruppers indtægter.

Jeg tror, at hvis et sådant materiale blev fremskaffet, ville man se, at der er en betydelig social slagside her i vort land, og denne betydelige sociale slagside er folkepensionister-

[Chr. Madsen.]

nesindtægtsforhold. Men vi får vel lejlighed til også at se på dette i udvalget, vi får vel lejlighed til om muligt at undersøge, hvordan det ligger statistisk for folkepensionisterne, om de følger med eller ikke følger med, hvor meget de er bagefter, og hvor meget der eventuelt skal gives i tillæg, for at få det tabte genoprettet.

Jeg har den opfattelse, og vi har den opfattelse i vort parti, at vi kan ikke være bekendt at være bagefter på det område, og vi kan i særdeleshed ikke være bekendt at være bagefter, når man igennem en længere periode har haft en højkonjunktur, som vi aldrig har haft det før.

Der er for mange samfundsgrupper, der har haft travlt med at få deres indtægt forhøjet uden at tage hensyn til dem, man kalder de svageste stillede.

Vi har, som jeg nævnte, stillet forslag i kommissionen om almindelig folkepension. Disse forslag kan godt vise vej også for dette problem, de kan give en klaring på spørgsmålet om folke- og invalidepension; der kan skabes en overbygning, denne overbygning kan skabes uden særlige økonomiske anstrengelser for arbejdsgivere og arbejdere, og vi henstiller meget alvorligt til regeringen at tage dette problem op til behandling.

Der ligger jo også i dette forslag noget meget inspirerende i den situation, vi er i nu, hvor der tales om opsparing, opsamling af betydelige økonomiske midler til at klare de store opgaver, som vi står over for. Det er mærkeligt, at man ikke har tænkt på det, det er mærkeligt, at regeringen ikke har fundet frem til, at et sådant forslag skulle stilles. For disse fonds, der dannes i forbindelse med tillægspensionsordningen, og også i forbindelse med andre ordninger, vil jo svulme op i løbet af ganske kort tid, og der vil skabes store milliardformuer. Der er endda nogen, der siger, at uden disse milliardformuer er det ikke muligt at investere de mange penge, man har brug for at investere dels i boligbyggeri og dels i industri. Men det har man altså ikke gjort.

Vi har i kommissionen givet anledning til, at disse tanker kom frem, og vi tror fuldt og fast på, at hvis man vil gå den vej, vil man kunne løse denne opgave, som vi her beskæftiger os med, giv en tillægs-

pension, der virkelig tæller, en tillægspension, så folkepensionen i vort land kommer til at stå i et betydelig bedre forhold til arbejdsindtægterne. Noget sådant skylder vi de gamle, og noget sådant skylder vi egentlig os selv, for det er jo en selvforsikring, vi medvirker til at tegne. Hvis alt går vel, bliver vi jo også gamle og når engang pensionsalderen.

Jeg har med disse bemærkninger givet udtryk for, at vi er velvilligt indstillet over for de foreliggende lovforslag og håber, at der kommer et bedre resultat ud af dem end det, der foreligger med regeringens lovforslag.

Skræppenborg-Nielsen: Efter med interesse at have påhørt de tidligere ordførere skal jeg for at undgå gentagelser, for så vidt angår de foreslåede ændringer til lov om den offentlige sygeforsikring, ændringer, der allerede er omtalt, på mit partis vegne blot meddele, at vi i det store og hele kan gå ind for de ændringer, der indebærer en forbedring af den nugældende sygelønsordning for lønarbejdere og andre. En sådan forbedring kan nok tiltrænges, men — og jeg behøver vist her kun at henvise til, hvad jeg gav udtryk for sidst, da vi havde den nugældende sygeforsikringslov til debat i tinget — vi vil ikke kunne medvirke til en forbedring af fortsættelsessygekassernes hele stilling, som det fremsatte lovforslag tilsigter. Vi vil ikke være med her, fordi vi anser disse fortsættelsessygekasser for ganske og aldeles overflødige efter den nugældende sygeforsikringslov.

Under debatten i går og i dag er der ikke mindst fra den borgerlige oppositions side talt om, at man skulle prøve på at spare på administrationen her i landet, og det kan nok tiltrænges. Ved talrige lejligheder har jeg på mit partis vegne erklæret os helt enige heri. Der er bare det ved det, at der sker ingenting, og at administrationen vokser og vokser. Den borgerlige opposition har længe kæmpet for at bevare fortsættelsessygekasserne, som sagligt set overhovedet ingen berettigelse har mere, og den høje regering imødekommer næsten som sædvanlig oppositionen og fører også her som ved andre lejligheder oppositionens politik til sejr. For så vidt angår fortsættelsessygekasserne, kan der spares administra-

[Skræppenborg-Nielsen.]

tion, hvis man altså bare vil spare administration. Det vil man åbenbart ikke. Det synes, som om man blot ønsker at tale om at spare på administrationen.

Som det vil fremgå af det allerede sagte, kan socialistisk folkeparti støtte en hel del af ændringerne, fortrinsvis ændringerne vedrørende en bedre sygelønsordning, som den højtærede socialminister på regeringens vegne har stillet forslag om, medens vi som allerede sagt må tage forbehold over for en række ændringer, der tilsigter at forbedre fortsættelsessygekassernes hele stilling. Jeg går ud fra som givet, at det eller de forslag, vi nu behandler, efter endt første behandling henvises til et udvalg, således at vi i udvalget får lejlighed til i detaljer nærmere at gennemgå de foreslåede ikke helt få ændringer.

Men rent umiddelbart glæder det mig — og det vil jeg da gerne give udtryk for her ved første behandling — at ventetiden for at opnå sygelønsdagpenge nu foreslås ændret til det bedre. Det er heller ikke et øjeblik for tidligt. Blot vil jeg mene, at den foreslåede ændring skal lempes ganske betydeligt, at forstå således, at det minsandten er for længe at skulle være syg i 4 uger for at få sygelønsdagpenge udbetalt fra første sygedag at regne. Dette tidsrum må nedskæres ganske betydeligt og gerne for min skyld helt forsvinde; men det kan vi jo tale om i udvalget.

Det glæder mig også, at nedsættelsen af dagpengene for ikke-forsørgere, der er indlagt på hospital, falder væk ifølge lovforslaget. Vi synes, det er ret og rimeligt, idet disse ikke-forsørgere jo hidtil stort set har betalt deres sygehusophold selv — jeg tænker her på de takster, som sygekasserne betaler til sygehusene. De har betalt disse sygehustakster selv, nemlig ved at få fradraget 5 kr. pr. dag i dagpenge under indlæggelse på hospital, og det kan ikke være rimeligt da at nedsætte dagpengene.

Af den højtærede socialministers fremsættelsestale fremgår i øvrigt, at staten fra 1. april 1964 vil spare ikke mindre end 12 mill. kr. i forhold til de anslåede udgifter vedrørende sygeforsikringsloven for finansåret 1963-64. Dette forhold er sagligt set velbegrundet efter gældende lovs bestemmelser, og jeg nævner det kun for en ordens skyld.

Efter lovforslaget bliver det først fra 1. april 1964, at dagpengesatserne forhøjes, og så igen fra 1. april 1965. Jeg vil i den anledning tillade mig at stille den højtærede socialminister det spørgsmål: hvorfor tager man ikke hele forhøjelsen på én gang, når nugældende lov foreskriver, at socialministeren i indeværende folketingsår — og det er jo allerede sket — skal tage spørgsmålene om størrelsen af arbejderes og arbejdsgiveres bidrag til dagpengeordningen for lønarbejdere og om størrelsen af dagpengebeløbene op?

Når jeg stiller spørgsmålet, er grunden bl. a. den, at den højtærede socialminister i sin fremsættelse oplyste, at den gennemsnitlige timefortjeneste er 22,8 pct. højere end den, der senest var meddelt ved lovens ikrafttræden, og denne afvigelse er så væsentlig, siger den højtærede socialminister videre, at den i sig selv begrunder en forhøjelse af dagpengene. Så vidt jeg har forstået det, begrunder stigningen i den gennemsnitlige timefortjeneste på de nævnte 22,8 pct., at lønarbejderdagpengene allerede nu forhøjes til henholdsvis 26, 20 og 10 kr. pr. dag. Men ifølge lovforslaget skal disse satser først være gældende fra 1. april 1965, medens man i tiden fra 1. april 1964 og indtil 31. marts 1965 kun vil foreslå, at der udbetales 23, 18 og 9 kr. pr. dag. Men måske er det mig, der her tager fejl.

På den anden side set er jeg temmelig sikker på, at man ikke foreslår højere dagpengesatser, end prisudviklingen — i dette tilfælde den gennemsnitlige timefortjeneste — berettiger til, og derfor forbyr det mig, at man ikke med det samme forhøjer dagpengesatserne til maksimum i henhold til gældende lovs bestemmelser i stedet for at vente helt indtil 1. april 1965 med den sidste forhøjelse.

Det ærede medlem hr. Niels Mørk gav før udtryk for, at han havde visse ønsker vedrørende yderligere ændringer i loven om den offentlige sygeforsikring, ønsker, som jeg i det store og hele kan bifalde, men som der ikke er taget hensyn til ved den revision af loven, vi nu drøfter.

Jeg kan i denne forbindelse forsikre det ærede medlem, at også vi har ønsker. Det skal ingen hemmelighed være, at der endnu er meget at rette i loven om den offentlige sygeforsikring, inden man tør påstå, at loven

[Skræppenborg-Nielsen.]

er tidssvarende, d. v. s. svarer til de krav, der i dag med rette må og kan stilles til en sådan lov. Men alt dette skal jeg tillade mig at vende tilbage til ved en anden lejlighed.

Til sidst til det ærede medlem hr. Asger Jensen, som før udtalte — jeg tror, jeg har det ordret —: vi kan ikke undvære karenstiden, når sygelønsdagpenge skal udbetales. Hvorfor kan man egentlig ikke det, når tusinder andre her i landet ikke er omfattet af en sådan ventetid? Hvorfor skal det kun være lønarbejdere, der skal have ventetid, når sygdom melder sig? Jeg er naturligvis helt uenig med det ærede medlem i hans betragtninger også i dette spørgsmål.

Iver Poulsen: De lovforslag, som den højt-ærede socialminister har fremsat, føjer sig principielt stort set smukt ind i den lov-kæde, som regeringen har foreslået og kaldt vejen og den eneste vej til den såkaldte helhedsløsning af de økonomiske vanskeligheder, som regeringen har bragt landet ud i. Her som i går gælder det imidlertid, at regeringen ikke har villet give os tid til at gennemarbejde forslagene. Men bortset fra, at en sådan fremgangsmåde i hvert fald af mig anses for en hån såvel mod folketinget som mod folkestyret, gør det i praksis i det foreliggende tilfælde ikke så meget med den manglende tid, eftersom regeringen jo ikke ønsker at forhandle med folketinget, før det har sagt et klart ja til den socialistiske linje, som kendetegner lovforslagene. Men et sådant ja får regeringen i hvert fald ikke fra de uafhængige. Vi har nemlig placeret os sådan i politik, at vi siger et klart nej til regeringens socialiseringsforsøg.

Forslaget om forhøjelse af invalide- og folkepensionsbidraget har selvfølgelig den indtægtsnivellerende virkning, som regeringen tilstræber såvel i stort som i småt. Recepten er den gammelkendte socialdemokratiske, at jo flittigere et menneske er, desto mere skal det betale til de mindre flittige medborgere. Regeringen skal jo endelig passe på, at borgerne ikke bliver for flittige, og at den enkelte ikke får mulighed for at sikre sin økonomiske frihed og uafhængighed af socialisternes store anonyme velgører og afgud, staten. Dette forslag er et led i sådanne bestræbelser, hvorfor

vi naturligvis ikke kan medvirke til dets gennemførelse.

Det andet lovforslag, forslaget om særligt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold, er ikke mindst interessant på grund af det tidspunkt, hvorpå det bliver fremsat, og det kan med tidligere praksis i erindring ikke komme som nogen overraskelse, for valgskyerne hænger jo endnu tungt her over Christiansborg; men det kan vel for resten ikke vare mange timer, før den lumre luft renses med udskrivningen af et valg, for regeringen vil da sikkert, fremfor at gennemføre hele dette lovkompleks alene, foretrække at tage valget nu i stedet for om et halvt eller et helt år, hvor den barske virkelighed desværre — jeg siger udtrykkeligt desværre — vil forhindre regeringen i at tale om de gode tider og den fulde beskæftigelse. Og der kan vel ikke være tale om en tredje mulighed; jeg tror ikke, at den mulighed findes, for det må da være ganske utænkeligt, at et borgeligt parti kan gå ind i et kompromis med regeringen om et forlig, hvis hovedlinje og hovedindhold bliver det foreslåede socialistiske lovkompleks, og lige så utænkeligt finder jeg det da, at et borgerligt parti vil sidde ganske passivt hen og lade regeringen gennemføre sine lovforslag uden at gøre den modstand, som nu er mulig for et mindretal. I en sådan situation gælder det naturligvis om at få stemmeskytset kørt i stilling, og det er åbenbart det, regeringen gør med dette lovforslag. For nogen saglig begrundelse er der ikke for lovforslaget, og da slet ikke på baggrund af regeringens tale om lønstop som medvirkende middel til at genskabe den økonomiske balance, som regeringen har sat over styr.

Nu ved jeg meget godt, at jeg vil blive stillet over for den kendte, sentimentale tale, om det virkelig skal være vore gamle og vore syge, der skal holde for og betale for regeringens letsindighed. Men det ændrer ikke noget i min opfattelse: at når familien Danmarks indtægter falder og familiens overforbrug truer med at styrte den ud i den store fallit, så må — hvis det da er en ordentlig familie med virkeligt sammenhold — alle og enhver være klar over, at der med den nødvendige forståelse af situationens

[Iver Poulsen.]

alvor skal vises tilbageholdenhed med kravene.

Den stemmekøbsaktion, som regeringen starter med dette forslag, finder vi uværdig ikke mindst over for vore gamle, som utvivlsomt vil forstå, at i dag og i den kommende tid må alle hjælpes ad med at rette skaden op. Og hvad mere er, jeg føler mig overbevist om, at vore ældre medborgere gerne ville yde deres bidrag til familien Danmarks fælles anstrengelser her; jeg føler mig overbevist om, at også vore nydende medborgere føler et ansvar, således som vi alle sammen føler et ansvar.

Det tredje lovforslag, forslaget om ændring i loven om den offentlige sygeforsikring, vil vi inden anden behandling tage op til en nærmere og mere forsvarlig behandling, end tiden i dag overhovedet har tilladt os at gøre. Mit parti vil meget gerne medvirke til at forbedre kårene for de medborgere, der på grund af sygdom, invaliditet eller andet handicap har brug for hjælp og i et velordnet samfund også har krav på hjælp, men denne hjælp skal ikke gives som stadig tilbagevendende særtilskud, som der skal forhandles om, særlig når valgskyerne hænger tungt om ørerne på os, men gennem faste og solide hjælpeordninger; og hvis vi så samlede os om kun at hjælpe dem, der ikke kan hjælpe sig selv, så ville der blive så betydelige beløb til rådighed for vore invalide og andre handicappede og trængende, at disse medborgere kunne sikres en virkelig god, betrygget og værdig tilværelse. Vi ønsker aldeles ikke at være karrige med de sociale ydelser. Det, vi ønsker, er et andet og sundere fordelingsprincip, således at de mennesker, som kan hjælpe sig selv, også får lov til at gøre det, og således at de medborgere, som virkelig trænger til og har menneskeligt krav på at få hjælp, også får en hjælp, som er en velfærdsstat værdig.

Formanden: Da den højtærede socialminister er blevet syg under mødet, vil den højtærede justitsminister svare på socialministerens vegne.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): De ærede ordførere vil forstå, at det vil frembyde vanskelighed for mig at gå ind i en diskussion om en række af de enkeltheder,

som ordførerne med deres sagkundskab har fremdraget i denne debat.

Men jeg vil gerne have lov til at gøre nogle ganske enkelte bemærkninger, og jeg vil gerne starte med den sidste ærede taler, hvis tale jo ikke bar præg af nogen sagkundskab, men af megen politisk kundskab. Jeg tør måske sige til det ærede medlem, at jeg tror, han overser, at fjernsynet er trådt ud af funktion, så det var ikke nødvendigt med alle disse bemærkninger om de selvskabte vanskeligheder, om de røde og dem, der ikke ville forhandle, og alt det dér, men jeg vil dog takke det ærede medlem for, at han ikke gentog bemærkningen fra i går, hvor han betegnede regeringen som evnesvag.

Jeg forstod, at forslaget til lov om særligt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold blev tiltrådt af samtlige ordførere med undtagelse af det ærede medlem hr. Iver Poulsen, som jo begrundede det på sin ganske særlige måde. Jeg forstår meget vel baggrunden derfor, og jeg forstår også, at betragtningerne måtte få den form, de fik.

Det ærede medlem hr. Chr. Madsen gjorde den tilføjelse, at han var utilfreds med beløbets størrelse; således forstod jeg det ærede medlem. Det ærede medlem mente i og for sig, at folkepensionen for et ægtepar burde være 7.047 kr. årlig, for at stigningen kunne svare til den foreslåede forhøjelse af dagpengesatserne i sygeforsikringslovforslaget. Hertil vil jeg sige, at med de foreslåede forbedringer vil folkepensionen fra 1. april 1963 udgøre 7.116 kr., altså lidt mere, end det ærede medlem foreslår. Beregningerne står naturligvis ganske for embedsmændenes regning; jeg er nødt til at erkende, at jeg ikke har haft nogen som helst mulighed for at efterkontrollere dem.

Vedrørende det andet forslag, forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension, om forhøjelse af invalide- og folkepensionsbidraget, forstod jeg, at der også her var enighed ordførerne imellem, idet jeg dog må tilføje, at jeg ikke blev klar over, hvad det ærede medlem hr. Iver Poulsen mente om dette lovforslag.

Det ærede medlem hr. Asger Jensen rejste et specielt spørgsmål. Han spurgte, hvorledes det kunne gå til, at forhøjelsen af folkepensionsbidraget på 1/2 pct. kunne indbringe

[Socialministeren.]

90 mill. kr., når en forhøjelse af bidraget på 1 pct. i den nylig afgivne betænkning fra folkepensionskommissionen var anslået til 235 mill. kr. årlig. Hertil vil jeg gerne sige, at efter de tal, kommissionen opererede med, så skulle $\frac{1}{2}$ pct.s forhøjelse af bidraget indbringe lidt under 120 mill. kr. Men det er for et helt finansår, og i dette tilfælde bliver der altså kun tale om opkrævning i 3 kvartaler, og derfor stemmer beløbet på de 90 mill. kr.

Det ærede medlem hr. Chr. Madsen gjorde en række bemærkninger omkring dette forslag, hvori det ærede medlem fremhævede den særbetænkning, som han på sit partis vegne har afgivet i folkepensionskommissionen. Det ærede medlem foreslog bl. a., at man skulle gå videre end til $\frac{1}{2}$ pct.s forhøjelse i øjeblikket. Det er naturligvis noget, man altid kan diskutere i det udvalg, der nedsættes, men jeg vil gerne bede det ærede medlem tro, at min kollega den højtærede socialminister, når han går videre med denne sag, på ingen måde vil glemme de nuværende folkepensionister — jeg tænker hermed altså på de pensionister, som ikke omfattes af den udvidelse af området, som denne kommissionsbetænkning foreslår.

Vedrørende lov om ændring i lov om offentlig sygeforsikring forstod jeg, at der stort set var enighed om forhøjelse af dagpengesatserne. Det ærede medlem hr. Niels Mørk rejste spørgsmålet om et øget tilskud til sygekasserne for i videre omfang at muliggøre ambulans speciallægebehandling for ad den vej at aflaste sygehusene og lette det offentlige i de betydelige omkostninger, der er forbundet med sygehusenes drift. Det er et spørgsmål, som vil blive taget op i socialministeriet.

Dernæst rejste det ærede medlem spørgsmålet om nedsættelse af karenstiden for de frivillige dagpenge. Herom vil jeg kun sige, at det ærede medlem jo ved, at dette vil indebære meget betydelige udgifter, og det må antagelig resultere i en forøgelse af kontingentet; men også det er et spørgsmål, som vil kunne tages op.

Det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen, som jo ligesom det ærede medlem hr. Niels Mørk er ganske speciel sagkyndig på dette område, rejste en række spørgsmål. Jeg forstod, at det ærede medlem accep-

terede forhøjelsen af dagpengene, men at det ærede medlem var utilfreds med, at man ikke gennemfører forhøjelsen på én gang. Dertil vil jeg kun svare, at dette forslag jo er et led i den helhedsløsning, som er forelagt det høje ting i form af de 12 lovforslag, og som dækker en 2-årig periode. Jeg tør måske også gøre den bemærkning, at den pligt, der påhviler socialministeren i henhold til gældende lovgivning, alene går ud på, at der skal fremsættes et lovforslag, medens der ikke i bestemmelsen siges noget om, hvornår ikrafttrædelsen skal ske, og jeg tør måske også minde om, at sygeforsikringsloven i sin tid trådte i kraft ca. et år efter vedtagelsen.

Det ærede medlem gjorde nogle bemærkninger om karenstidene og mente, at det ikke var et tilstrækkeligt fremskridt, at man ophævede begrebet karenstid, hvor sygdommen havde været i 4 uger. Det ærede medlem ville gå videre og polemiserede her kraftigt imod det ærede medlem hr. Asger Jensen. Jeg forstod, at det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen ville gå så langt som til helt at stryge karenstidene. Uden at være sagkyndig på dette område tør jeg dog måske sige, at jeg måtte finde, at det var et noget betænkeligt skridt at gå så langt som til helt at stryge karenstidene. Det ærede medlem vil sikkert forstå, hvilke grunde der får mig til at have den opfattelse. Noget andet er, at jeg dog ikke tør udelukke, at man senere kan nå videre frem end til 4 ugers fristen.

Jeg tror, at jeg hermed har besvaret det, som jeg tør sige at jeg tør besvare af de rejste spørgsmål. Det er klart, at de problemer, der er blevet rejst, vil kunne drøftes med den højtærede socialminister i det udvalg, der kommer til at beskæftige sig med lovforslagene. Jeg takker for den stort set venlige modtagelse.

Niels Mørk: Under hensyn til, at den højtærede socialminister ikke kan være til stede, skal jeg kun fremsætte et par korte bemærkninger.

Det ærede medlem hr. Peter Larsen. — det fik jeg i hvert fald indtryk af — havde den indstilling, så vidt jeg forstod det, at de forsikrede skulle bære en større byrde, end de hidtil har gjort. Jeg vil gerne med det samme sige, at det kontingent, som syge-

[Niels Mørk.]

kassemedlemmerne betaler, er på de allerfleste jævne menneskers budget ikke nogen helt lille post, og slet ikke efter at vi fik den nye sygeforsikringslov, som påførte sygekasserne en helt række udgifter, som de ikke fik kompensation for af staten. Yderligere forstod jeg det ærede medlem sådan, at han slog til lyd for, at de fordele, som fortsættelseskasserne allerede har fået i henhold til den indgåede aftale, yderligere skulle øges. Jeg vil kun sige, at her kan vi heller ikke mødes; i den forbindelse vil jeg henvise til mine udtalelser, da vi i november måned sidst diskuterede sygeforsikringen.

Det ærede medlem hr. Asger Jensen spurgte, så vidt jeg forstod, om det var en betingelse, at de forbedringer, som regeringspartierne medlemmer i kommissionen ønskede gennemført, skulle komme de nuværende ca. 84-85 pct. af alle folkepensionister til gode, som intet har ud over folkepensionen. Jeg mener i og for sig ikke, det skulle være nødvendigt for det ærede medlem at tvivle hverken på særudtalelsen eller på meningen med den. Det ærede medlem ved også, at jeg gentagne gange i kommissionen har sagt, at vi vil ikke gå med til at pumpe 250 mill. kr. ud til den ganske lille del af folkepensionisterne, som i forvejen har indtægter ved siden af folkepensionen, uden at de øvrige folkepensionister på en eller anden måde samtidig får en slags forbedring. Det er det, der står i særudtalelsen, og det står vi selvfølgelig fast ved.

Søren Andersen: Ja, vi har fået svar på de ting, som den højtærede justitsminister turde svare på. Jeg skal under hensyn til, at den højtærede socialminister er blevet syg, hvilket jeg beklager, ikke forlænge denne debat meget, men jeg finder dog anledning til at sige et par ting.

Ved behandlingen af det pågældende lovforslag sidste vinter og efter at mit parti gentagne gange havde rejst spørgsmålet om ophævelse af folkepensionens nedslagsregler, rejste jeg spørgsmålet om straks at ophæve fradragsreglerne. Det er rigtigt, at jeg fik betydelig tilslutning til, at fradragsreglerne skulle ophæves, men det var dog vist almindeligt, at man betragtede

mit synspunkt som noget overilet og drastisk. Ikke desto mindre har den kommission i det års tid, den har siddet, i virkeligheden ikke afdækket ting, som vi ikke kendte eller ikke var i stand til at få besked om i de 2-3 måneder, hvori det havde været muligt at arbejde med lovforslaget, som var blevet fremsat i god tid her i tinget.

Der var altså ikke noget overilet eller drastisk i mit synspunkt. Der havde været mulighed for straks at stille et skema op, efter hvilket en afvikling kunne påbegyndes. Jeg må igen fastholde, hvad jeg har sagt, og det må vise sig, når vi kommer til at arbejde med tingene i et udvalg, at det lovforslag, vi har fået om forhøjelse af folkepensionsbidraget, er et halvt lovforslag. Jeg har aldrig krævet, at man skulle begynde med øjeblikkelig virkning, men jeg ønsker, at befolkningen skal sikres oversigt over bidraget, og at det bliver brugt til at ophæve fradragsreglerne for, samt en oversigt over, hvornår disse fradragsregler bliver ophævet, med andre ord sikkerhed for, at der virkelig bliver begyndt inden for en overskuelig tid.

Når man tænker på, hvor store forventninger de to regeringspartier har stillet til de øvrige medlemmer i denne sal i retning af evne til at overskue 12 så betydelige lovforslag, kan jeg ikke tænke mig, at de samme regeringspartier ville skyde sig ind under, at de ikke kunne magte denne i realiteten ikke svære udbygning i det mangelfulde lovforslag.

Ja, med disse bemærkninger skal jeg endnu en gang på mit partis vegne tilsige en saglig behandling af de foreliggende problemer.

Asger Jensen: Jeg vil gerne sige til den højtærede justitsminister, at under de givne forhold synes jeg ikke vi her i debatten kan forlange mere konkrete svar på de spørgsmål, vi har stillet. Jeg tror dog, at på et enkelt punkt har justitsministeren misforstået min stilling.

Jeg har ikke i almindelighed givet tilslutning til, at folkepensionsbidraget forhøjes med 1/2 pct.; jeg har givet tilslutning til det og måske endda en større forhøjelse under forudsætning af, at vi får datoen fastsat for, at nedslagsreglerne fjernes og dermed den fulde folkepension indføres. Det skal jeg ikke

[Asger Jensen.]

forlange i dag at justitsministeren skal svare på, men jeg håber, at socialministeren vil komme i udvalget og give os et endeligt og konkret og koncist svar på dette spørgsmål.

Det ærede medlem hr. Chr. Madsen var ved at komme lidt ind på folkepensionskommissionens indre forhandlinger og refererede dem på den måde, at han havde det indtryk, at der ikke var interesse for en forbedring af pensionerne i almindelighed. Dette er ikke noget rigtigt eller rimeligt referat af kommissionsforhandlingerne. Det, der har været fastholdt af kommissionsformanden og en del af os medlemmer, er, at det, kommissionen skulle behandle, var de kommissorier, som socialministeren havde givet os. Vi skulle løse den opgave, som var stillet os. Der har ikke været taget stilling til de øvrige spørgsmål, og det må stå helt for det ærede medlem hr. Chr. Madsens egen regning, hvad han så lægger i vore standpunkter på de andre områder, hvor vi ingen stilling har taget.

Til det ærede medlem hr. Niels Mørk vil jeg sige, at jeg stadig væk er i tvivl om, hvorvidt det er fremført på en sådan måde i kommissionsbetænkningen, at det med rimelighed kan opfattes som en betingelse for løsningen af den opgave, som socialministeren har stillet os, at man også skulle løse problemer på en række andre områder. Jeg er ikke i tvivl om, at der var andre spørgsmål, som mange i kommissionen gerne så klaret og under visse forudsætninger alle ville bidrage til at klare, men det var ikke dem, kommissionen var nedsat til at klare. Den var nedsat til at løse et bestemt problem, nemlig nedslagsreglernes afskaffelse, og det var der ingen der tog afstand fra i kommissionen. Derfor synes jeg, kræfterne i første række skulle samles om at løse dette problem.

Chr. Madsen: I det, den højtærede justitsminister turde udtale sig om, var der et lille regnestykke, som han sagde han havde

fået af embedsmændene. I det regnestykke indgår tallet 7.116 kr., og den højtærede justitsminister sagde, at ved at beregne på samme måde, som jeg har gjort, kommer man altså til, at stigningen fra april 1961 til april 1962 skulle give 7.116 kr. i folkepension nu.

Justitsministeren og de pågældende embedsmænd har åbenbart overhørt en lille finesse, for der blev sagt folkepensionens grundbeløb i 1961, og de har egentlig givet mig ret i mit regnestykke, når de siger, at folkepensionens grundbeløb pr. 1. april 1963 skulle være 7.116 kr. Det er jeg glad for, for det betyder, at mit regnestykke er rigtigt, og at det er blevet accepteret både af den højtærede minister og af embedsmændene. Men de har glemt en ting. Der er noget, der hedder kompensationer, kompensationer for omsstigningerne. De 144 kr. og de 12 gange 15 kr., som nu er foreslået, skal sandelig da lægges til grundbeløbet på de 7.116 kr. Men jeg er altså glad for, at jeg har fået accept på, at det regnestykke, jeg lavede i en hast, er rigtigt. Det bevises jo tydeligt og klart ved embedsmændenes og justitsministerens godkendelse bagefter. Der er en social slagside. Der mangler omkring 300-400 kr. årligt, for at folkepensionen følger med i den almindelige velstandstigning, og det er egentlig det, det drejer sig om for mig, når man diskuterer det problem, om folkepensionen nu skal have 10, 15 eller 20 kr. sådan en gang imellem, når man synes tiden er inde dertil. Det er ikke den rigtige måde at behandle en samfundsgruppe på. Der må foretages beregninger på dette område, som der foretages beregninger for alt muligt andet. Landbrugsorganisationerne kan beregne sig til en hel del, når de skal have statsstøtte gennemført i folketinget. Jeg ved, at fagforeningsorganisationerne også kan beregne sig til meget, finde deres argumenter og på grundlag af dem bygge et regnestykke op, der er acceptabelt. Man har forhindret folke- og invalidepensionisterne i at få et sådant regnestykke bygget op, et grundlag

[Chr. Madsen.]

at gå ud fra, så de kunne måle, om de fulgte med i velstandsstigningen, eller det bare var almisse, de fik her fra folketinget, når folketinget var i humør dertil. De må have krav på at have et sammenligningsgrundlag. Jeg troede selv første gang . . . .

Formanden: Jeg henstiller, at samtalerne føres mere sagte — også i sidegangene.

Chr. Madsen: . . . . jeg læste den internationale konventions bestemmelser om, at folkepensionen mindst skulle andrage 40 pct. af en arbejders indtægt, at her var det måleapparat, ved hjælp af hvilket man altid kunne konstatere, om folkepensionen nu lå det sted, den skulle i forhold til en arbejderindtægt her i vort land. Men jeg har fremført det så tit, at nu tror jeg ikke på det længere. Disse tal skal åbenbart også skjules. De vil være velegnede, når man skal finde ud af, hvordan folkepensionen nu ligger pr. 1. april 1963 i forhold til de indtægter, som organiserede arbejdere får ved overenskomstforhandlinger eller ved helhedsløsning eller hvad det ny kan være. Hvis det så viser sig, at man pr. en dato et år kan konstatere, at folkepensionen er bag efter, så er det ikke mere end rimeligt, at folkepensionen næsten automatisk reguleres. Men den tankegang har man åbenbart ikke; den er i hvert fald ikke tilstrækkeligt udbredt her i det høje ting. Jeg vil dog endnu blive ved at fastholde denne tankegang, for det er en international konvention, der er underskrevet, og den må forpligte. Den omtalte bestemmelse må kunne bruges som måleapparat, når man skal konstatere, om folkepensionen nu er af den størrelse, man kunne ønske.

Til det ærede medlem hr. Asger Jensen, der nu sidst sagde noget om, at det, jeg har sagt heroppefra, måtte stå for min egen regning, vil jeg gerne sige, at jeg går sandelig ud fra, at alt det, jeg siger, står for min egen eller for mit partis regning. Men det, der var anledningen til, at jeg kom med bemærkningerne, var, at det ærede medlem sagde, at der aldrig nogen sinde er vanskeligheder i folketinget, når der bliver stillet forslag om forhøjelse af folke- og invalidepensionen. Der har jeg den modsatte opfattelse. Hvis der aldrig nogen sinde har

været vanskeligheder, så måtte man gå ud fra, at folkepensionen havde ligget på et helt andet niveau, end den gør nu, så der har været betydelige vanskeligheder, og der vil antagelig fremover blive ved med at være vanskeligheder. Derfor mener jeg, at det ærede medlem ikke har baggrund for en sådan udtalelse — det er en tom udtalelse, som ingen steder hører hjemme.

Og så en bemærkning til det ærede medlem hr. Iver Poulsen, der åbenbart ser et socialistisk spøgelse foran sig i tide og utide. Han siger, at forhøjelsen af procenten fra $1\frac{1}{4}$ til $1\frac{3}{4}$ skulle have noget med socialisme at gøre. De fleste af vore nabolande, ja alle vore nabolande, har dette princip nedfældet i deres folkepensionsordninger og tillægspensionsordninger, og man kan jo ikke skælde dem ud for at være socialistiske alle sammen.

Endvidere er der det spørgsmål: der er jo store dele af den danske befolkning, der har pension i forvejen, en temmelig høj pension, og som jeg nævnedes i mit første indlæg kan de, der har en privat pension på omkring 9.000 kr., oppebære fuld folkepension, medens den største del af folkepensionisterne kun går for den nøgne folkepension på 6.500 kr. De, der ligger over 6.500 kr., får på en eller anden måde deres pension indregnet i de produktionsomkostninger, der er fra industri til industri. Hvorfor i alverden skal hele den øvrige befolkning ikke have sin pensionsindtægt beregnet på nøjagtig samme måde? Lad mig stille det op omvendt: hvem har givet den samfundsgruppe privilegium på at få sin pension indregnet i produktionsomkostningerne, medens der er en stor, stor samfundsgruppe, som ingen ret har dertil? Det var da mere rimeligt at spørge om, hvem der havde givet den lille samfundsgruppe dette privilegium.

Nu er man da efterhånden kommet så vidt, heldigvis, at man diskuterer dette spørgsmål i befolkningen. Der er ingen i befolkningen, tror jeg, som misunder de mennesker, der har en højere pension end folkepensionen — jeg tror tværtimod. Jeg ved, det ligger sådan, at de, der har mindre, siger: vi må op i en antagelig pensionsstørrelse, for vi har lige så meget ret til denne pensionsstørrelse, som de øvrige har. Det er det, der er problemet, og det har ikke noget som helst med et socialistspøgelse at gøre. Det, det

[Chr. Madsen.]

drejer sig om, er, at man må indrette pensionsspørgsmålet på en lige så fornuftig måde for det øvrige samfund som for den lille privilegerede klasse. Det ville jeg mene det ærede medlem skulle tænke noget nøjere over i stedet for at møde med en argumentation om et socialistspøgelse uden at kunne dokumentere, hvad der egentlig ligger deri.

Iver Poulsen: Jeg kan betro det ærede medlem hr. Chr. Madsen, at jeg behøver aldeles ikke at male noget socialistspøgelse på væggen for den danske befolkning, for socialismen herhjemme er drevet så vidt nu, at det står hovedparten af den danske befolkning klart, hvad spøgelseset egentlig er for noget — det er den danske befolkning fuldstændig klar over. Og den er også fuldstændig klar over, at lovforslagets om forhøjelse af invalide- og folkepensionsbidragene har til hensigt at fremme en indtægtsnivellering. Det tror jeg i hvert fald ikke det ærede medlem hr. Chr. Madsen vil benægte, og jeg tror heller ikke det ærede medlem vil benægte, at det er et af socialismens mål at fremme indtægtsnivelleringen.

Jeg vil gerne takke den højtærede justitsminister for det yderst saglige og overordentlig venlige svar, jeg fik.

Justitsministerens fjernsynsbetragtninger skal jeg såmænd ikke gå særlig stærkt ind på; men det er jo sådan, at vi mennesker er tilbøjelige til at bedømme situationer og andre ud fra vor egen indstilling. Jeg kan i hvert fald sige mig fri for, at jeg nogen sinde her i Folketinget har tilstræbt at optræde for galleriet. Jeg har efter fattig evne søgt at være saglig i hele min argumentation, så godt som mine evner nu tillader det; men den højtærede og meget erfarne justitsminister må jo have erfaring for, at der virkelig er noget, der hedder at spille for galleriet i fjernsynet, og jeg skal bestræbe mig for her at lære af den højtærede justitsminister.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg er, som det høje ting ved, venlig indtil overdrivelse. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Iver Poulsen, at jeg vil ikke bede ham læse fortrykket af hans egen tale og bagefter fortælle, hvori det saglige lå!

Det ærede medlem hr. Chr. Madsen bed sig med en bulldogs styrke fast i regnestykket. Jeg skal, så snart den højtærede socialminister er oven senge, gøre ham bekendt med, at her er et problem, som han i samarbejde med embedsmændene må søge opklaret.

Endelig til det ærede medlem hr. Asger Jensen: jeg var jo fuldstændig klar over det standpunkt, han havde, og at han lægger afgørende vægt på at få fastsat datoen for den fulde folkepensions indførelse, men jeg er nødt til at sige til det ærede medlem, at jeg tør ikke love, at den højtærede socialminister i et kommende udvalgsmøde kan opgive denne dato.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Niels Mørk: Jeg foreslår, at de tre lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det udvalg, som det nu blev besluttet at nedsætte.

Man gik altså til:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension. (Om forhøjelse af invalide- og folkepensionsbidrag),

forslag til lov om særligt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold

og

forslag til lov om ændring i lov om den offentlige sygeforsikring.

Valgt blev: *Niels Mørk, K. B. Andersen, Kaj Andresen, Evald Kristensen, Hans Rasmussen, Robert Sørensen, Elna Syvertsen, Grethe Philip, Jens P. Jensen, Søren Andersen, N. Chr. Christensen, Peter Larsen, Jacob Sørensen, Asger Jensen, Clara Munch, Ellen Strange Petersen og Chr. Madsen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om leje.

(Lovforslaget (nr. 109) findes i tillæg A. sp. 877, fremsættelsen i tidenden sp. 2966).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Axel Ivan Pedersen: Det forslag til lov om ændringer i lov om leje, som den højtærede boligminister har fremsat, og som går ud på at genindføre huslejekontrol i nybyggeriet, er ligesom de foregående 11 lovforslag et led i den helhedsløsning, som statsministeren i den aktuelle økonomiske situation ønsker gennemført.

Lovforslaget tilsigter, som statsministeren bemærkede i sin tale i mandags, at sikre befolkningen mod spekulation i boligmarkedet. Vi kan fra socialdemokratiets side medvirke til lovforslagets gennemførelse, så meget desto mere som dets virkninger vil blive flere end de af statsministeren fremførte, bl. a. på boligbyggeriets område, og jeg skal herom gøre nogle bemærkninger. Men først og fremmest ønsker jeg at fastslå, at denne ændring i lejeloven, der herved får nogenlunde den skikkelse, den havde på dette punkt, før den blev ændret i 1958, ikke tilsigter at lægge den private byggevirksomhed hindringer i vejen, så den ikke bliver i stand til også at udføre sin del af et yderst nødvendigt boligbyggeri. Lovforslaget tilsigter at få et utiltalende spekulationsbyggeri og et ikke stærkt tiltrængt luksusbyggeri erstattet med et fornuftigt byggeri med en omkostningsbestemt husleje, der giver mulighed for en rimelig forrentning af egen kapital, og som skal erstatte den udnyttelse af situationen på boligmarkedet, der vækker berettiget harme og forargelse i store kredse af befolkningen.

Der er for mig ingen tvivl om, at man, hvis man ved ændringen af lejeloven i 1958 havde kunnet forudse den kommende udvikling, ville være vejet tilbage for frigivelsen af lejen i nybyggeriet. Imidlertid er jo ingen ting så galt, at det ikke er godt for noget; heller ikke dette, og hvorfor? Fordi udviklingen i den mellemliggende periode til fulde har vist, at det ikke går med en

liberalisering på boligbyggeriets område, så længe boliger er en mangelvare.

Nu havde vi ellers i mange år måttet høre for, at det var det statsstøttede, sociale boligbyggeri, boligselskabernes virksomhed, der var skyld i de stadig stigende omkostninger og udgifter for byggeriet. Der skulle bare gives fri, sagde man, så kunne den så ofte lovpriste frie konkurrence få lov til at udfolde sig, og så ville alt ordne sig på bedste måde. Men hvordan gik det? Det spørgsmål behøver vel ikke nærmere omtale, så meget mindre som jeg ved tidligere lejligheder i det høje ting har påpeget de uheldige virkninger heraf, bl. a. spekulationen i byggearealer og rivaliseringen om arbejdskraften. Med en fri huslejedannelse kunne det private spekulationsbyggeri på de her nævnte områder overbyde det sociale byggeri. Det sociale byggeris vilkår og muligheder blev og bliver bestemt af boligministeriet, som nødvendigvis må udøve en vis kontrol af hensyn til den ydede statsstøtte i form af garanti for tredjeprioritetslånene og driftstilskud af socialt betonet karakter.

Det må derfor også på denne baggrund forekomme både naturligt og hensigtsmæssigt at gennemføre en lovændring som den foreslåede, og jeg vil udtale håbet om, at man i den private forretningsmæssige boligbyggesektor vil indstille sig på at udnytte boliglovens muligheder for opførelse af 10.000 boliger med omkostningsbestemt leje, med andre ord indrette sig efter de regler, der fremefter må antages at gælde, således at boligbyggeriet i fremtiden i større udstrækning end i de sidste år vil kunne imødekomme det store udækkede behov for boliger af tilfredsstillende standard til en overkommelig leje, og således at boliglovens forudsætninger som vedtaget i 1961 — 20.000 boliger med leje af omkostningsbestemt karakter — kan opfyldes.

Disse forudsætninger er fastlagt i boliglovens kap. IV i §§ 20 og 21 med 10.000 boliger til det sociale byggeri og 10.000 til den private forretningsmæssige byggesektor på betingelse af, at denne sidstnævnte sektor tiltræder de samme udlejningsvilkår som det sociale byggeri. Ganske vist skabtes der i 1961 visse muligheder for rokering fra den private sektor til den sociale sektor og omvendt, hvis en af disse 2 grupper ikke